

Iz vsebine stran:

— Naša napaka — dva kriterija kvalitete — pri proizvodnji za domači in za tuji trg	2
— Kvaliteta — zgolj beseda na papirju?	3
— Proizvodnja je nad planom, prav tako izvoz	3
— Izgradnja in selitev obrata potiskane embalaže	4
— Za osebne dohodke lahko razporedimo le toliko kolikor ustvarimo	4
— Za hitrejša in boljše odločanja	5
— Zakaj ne razpišemo štipendij VI. in VII. stopnje izobrazbe	5
— Prejeli smo Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije	6
— Kaj je bistvo vloge in načina delovanja samoupravne delavske kontrole	6
— Število zaposlenih se je povečalo	7
— Težjih poškodb ni bilo	7
— Vsaka nadura — ni prava "nadura"	7
— Najtežje je premakniti stvari v glavi	8
— 7. tradicionalno srečanje Offset : Priprava za prehodni pokal	9
— Zakaj ne bomo sodelovali na letnih športnih igrah papirničarjev	10
— Namesto "škrtala" — škart satira	10
— Nagradna križanka	11
— Rešitev praznične nagradne križanke št. 4/86	11

Okrogla miza — poslovodni odbor DO KTL informira in pojasnjuje

Dohodkovno se nam je izvoz po novem zakonu izredno poslabšal

Za nami so prvi meseci poslovanja v letošnjem letu, ki nam je, s spremembo raznih zakonskih predpisov prineslo mnogo novosti in lahko že sedaj rečemo, da nekateri med njimi, tudi slabe posledice. Zato je uredniški odbor podal pobudo za izvedbo naše okrogle mize, ki smo jo izvedli 20. maja. Na vprašanja vabljenih delavcev — predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in organov informiranja so odgovarjali: predsednik poslovnega odbora Miran Rižner in člani Janez Moder, Henrik Odlazek ter Slavko Stančič.

Milan Seme, glavni in odgovorni urednik informativnih Glasil DO KTL je kot uvodno vprašanje podal željo, da obravnavamo podatke, kako smo štartali s poslovnimi uspehi v letošnjem letu?

H. Odlazek: „Ne bi podajal nekih konkretnih števil iz našega poslovanja v prvem tromesečju, ker ste to na vaših zborih delavcev itak obravnavali in sicer šele v mesecu maju, ker so bile aprila določene težave z avtomatsko obdelavo podatkov. Bi pa navedel nekaj stvari v zvezi s pogoji gospodarjenja v tem obdobju. Na splošno ste iz sredstev informiranja lahko izvedeli, da smo nekako v Jugoslaviji označevali to obdobje kot relativno uspešno v tem smislu, da je industrijska proizvodnja naraščala v drugih republikah bolj in v Sloveniji nekoliko nižje.

Tako pravzaprav niti ni bilo zaznati konkretnih posledic spremenjenega sistema poslovanja — zlasti zunanjetrgovinskega, ker se je gospodarstvo v pričakovanju novih predpisov pripravilo s tem, da je v mesecu decembru veliko več uvažalo oziroma je tako reprodukcijski material prihajal v prvih mesecih letošnjega leta. Tako je nekako generalna ocena sicer bila, da je vsa zadeva uspela. Toda po resnici — sedaj, ko analiziramo stanje na podlagi dobljenih podatkov za prve tri oziroma štiri mesece, vidimo, da so se stvari precej poslabšale ter da mnogi zunanjetrgovinski predpisi — sploh režim uvoza in izvoza — začanja dobivati svojo obliko in svoje posledice že v poslovanju prvih treh mesecev, še bolj pa se to kaže v sedanjih tekočih rezultatih. In kaj je tisto, kar nas sedaj najbolj prizadeva: „dohodkovno se je izvoz izredno poslabšal!“ V sistemu

prejšnjega deviznega zakona so obstojale tako zvezna kot republiške in interne stimulacije na izvoz, drugič politika drsenja dinarja glede na njegovo vrednost, je bila bolj aktivna kot je bila v prvih treh mesecih letos. Poleg tega pa je tudi stopnja inflacije v prvih treh mesecih letos precej višja kot pa v preteklem letu. To pa pomeni, da so se domače cene reprodukcij-

skih materialov, ki jih vgrajujemo v proizvode za izvoz mnogo hitreje povečevale kot pa so se dodatki na izvoz, ki naj bi kompenzirali podražitev na domačem trgu. Ta razkorak med rastjo domačih in naših izvoznih cen, se je tako povečal, da je dohodkovno že vsak izvoz vprašljiv, razen morda nekaterih izjem. Pri nas namreč sedanje kalkulacije pokažejo, da se izvoz ne izplača. Druga stran pa je dodatno še to, da tudi plačila za izvoženo blago ne prihajajo v novem predpisanem 60-dnevnem roku. Z ozirom, da smo imeli v prejšnjem sistemu rok do 90 dni za plačilo, je tako sedaj ta rok nasilno skrajšan. In novega ni kar tako sedaj določiti zunanjemu

Natančna nastavitvev orodja je pogoj za kvaliteten izdelek

Fotografije:
Seme in dopisniki

kupcu, saj gre vse svojo dosejanje pot naprej, ker se je precej pogodb sklenilo že lani z 90-dnevnim plačilnim rokom. Tako ne moremo spremeniti pogodb ne glede na to, da se je predpis spremenil. Obveščeni pa smo, da bo Narodna banka, ki spremlja ta plačila glede na zakonski rok dosledno, prijavljala vse prekoračitve nad 60 dni deviznemu inšpektoratu in za katere so predvidene visoke kazni. To pa pomeni, da je vse to v nasprotju s tem, kar naj bi ekonomska politika dala in gojila. Vemo, da čakajo Jugoslavi — letos povečana odplačila inozemskih kreditov, ker so anuitete, ki bodo zapadle junija meseca za okrog milijardo dolarjev večje kot so bile lani v istem času. Zato je pričakovati v nekaj naslednjih mesecih glede tega izredno zaostritev in restrikcije. Vse to pa ima seveda tudi na poslovanje DO KTL določene posledice, zlasti pa na tozdr Kartonažna Ljubljana, ki je v lanskem in letošnjem letu zelo povečal izvoz. Prizadetost je dvojna in sicer prvič, ker je izvoz dohodkovno na meji ali pa celo v izgubi in drugič, ker terjatve ne glede na to, da so nekatere zavarovane, niso plačane in s tem tozdr nima priliva finančnih sredstev. Ker je bila ta temeljna organizacija že preje zelo šibka na trajnih obratnih sredstvih, to seveda pomeni, da se mora zadolževati na zruženih sredstvih, za katere pač mora tudi plačevati relativno visoke obresti, kar zopet zmanjšuje njen dohodek. To je eden izmed glavnih vzrokov, da je tozdr Kartonažna Ljubljana prvo tromesečje zaključil mnogo slabše kot lansko poslovno leto, čeprav je še več tudi drugih vzrokov, da je bila proizvodnja v januarju in februarju precej pod planom.

V prvem tromesečju so bili ponovno slabi rezultati tudi v tozdr Jelplast in sicer iz že znanih vzrokov. Nasprotno pa so druge temeljne organizacije predvsem predelovalke valovitega kartona dosegle zelo pozitivne rezultate tako, da se splošni poslovni rezultat DO KTL izravnava. Morda je potrebno le omeniti, da je tudi poslovanje tozdra Papirna konfekcija bilo v prvem tromesečju nekoliko slabše kot lani in sicer tudi že zaradi preje navedenih izvoznih cenovnih situacij in z njimi povezanih dohodovnih razlogov. Naj ob zaključku navedem, da je na tržišču opaziti upadanje povpraševanja po naših izdelkih ter da je vedno težji njihov plama. To pa pomeni, da delujejo tržne zakonitosti sicer nekoliko počasno toda vztrajno in sicer v obeh smereh — tako glede ponudbe materialov na nabavnem tržišču, kakor istočasno tudi z zmanjševanjem povpraševanja po naših proizvodih.

Naj še dodam, da tudi na področju likvidnosti — zaradi rezultatov poslovanja v prvem tromesečju — nastaja določena razlika med sredstvi za reprodukcijo in povečanjem potreb po obratnih sredstvih oziroma po povečani vezavi finančnih sredstev v obratna sredstva. Naj vzamemo pri tem samo dva podatka in sicer, da so vse temeljne organizacije ustvarile le cca 789 milijonov dinarjev (napram 1.030 planiranim) sredstev, kar pomeni, da je nastal kar precejšen izpad sredstev za reprodukcijo, to je tistih, ki jih začasno uporabljamo za obratne namene, saj jih na sklade razporedimo šele ob zaključnih računih. Na drugi strani pa se je vezava sredstev za obratne namene povečala na 1.260 milijonov (126 starih milijard) kar po-

meni, da je vezava sredstev mnogo višja kot pa smo na novo ustvarili sredstev za reprodukcijo. Lahko rečemo torej, da je zopet inflacija tista, ki nam je — brez da bi, razen da smo delno pri materialu fizično povečevali zaloge — zaradi hitrega naraščanja cen povečevala naš obseg poslovanja. Vsako tako naraščanje cen pa je potrebno seveda pokriti z obratnimi sredstvi tako, da je pričakovati — v kolikor ne bo ustrezne politike Narodne banke z izdajanjem dodatnega denarja v obtoč — da se bo zaostrovalo vprašanje likvidnosti in sicer ker je potreba po denarju večja kot pa so možnosti njegovega pridobivanja.

Naj za končno skupno oceno rečem, da sami s poslovanjem v prvem tromesečju nismo zadovoljni in sicer če tega gledamo v primerjavi z doseženimi poslovnimi rezultati v preteklem letu. Glede na pogoje kakršni so nastali začetkom letošnjega leta in iz tega vi-

Štafetni intervju: Jakob KONDRIČ, direktor tozdra Kartonažna Ljubljana

Naša napaka — dva kriterija kvalitete — pri proizvodnji za domači in za tuji trg

Tovariš direktor, že v marčevski številki Glasila KTL, vam je vodja novo ustanovljenega embalažnega inženiringa v naši stalni rubriki „Štafetni intervju“, Marjan Caf zastavil izredno aktualno vprašanje za DO KTL. Razne okoliščine so bile vzrok, da vašega odgovora nismo objavili v aprilski številki. Naj vam zato v celoti predam vsebino njegovega štafetnega vprašanja: „Menim, da je eden glavnih problemov ne samo naše DO — organiziranost, zato zelo težko tekmuje predvsem na tujih trgih. Vprašujem: — v katero smer gredo naša razmišljanja? — ali imamo o tem oceno stanja? — predvidevamo spremembe?“

„Če bi sedaj ocenjevali našo izvožno politiko v sklopu celotne družbe, bi se pri tem predvsem oslonil na našo temeljno organizacijo, za katero smatram, da je pokazala v zadnjih treh letih velik interes na področju izvoza. Vemo namreč, da smo izvoz nekaj let nazaj zanemarjali ter mislim, da je ravno to zanemarjanje pogojilo posledice v današnji problematiki, s katero se pri izvozu še srečujemo. Novi družbeni predpisi o zunanjetrgovinskem poslovanju pa so to problematiko v našem tozdru in lahko rečem tudi v DO KTL še poslabšali. Naj se pri tem oprem na dejstvo, da smo pristopili k pridobivanju naročil iz tujega trga dosti stihislo in sicer zato, ker nam je bil vedno težnja čimpreje pridobiti naročila zaradi družbenega interesa. Dejstvo pa je, da se pred tem nismo v detajle pravilno organizirali ter analizirali posledice, ki jih ima lahko neko pridobljeno zunanje naročilo in sicer če to gledamo:

- iz naslova kvalitete izdelkov,
- iz naslova vhodne surovine in repromateriala,
- ali pa če gledamo predvsem iz cenovnega vidika.

Menim, da je bila ta pot v DO KTL zelo dobro zastavljena, ter da se je tudi skupina ljudi v DO, ki opravlja zuna-

dika pa se nekako lahko le sprijaznimo z doseženimi rezultati, da smo take — le dosegli. Po drugi strani pa nas ta rezultat opozarja, da bomo morali — v kolikor se ne bo ničesar spremenilo na področju večje stimulacije izvoza — da bomo morali „kratko in malo“ prenehati s takšnim obsegom izvoza, pa čeprav se zavedamo posledic — „kdaj to za nas pomeni!“ Če si bomo zniževali izvoz sledi temu obvezno tudi zmanjšanje naših razvojnih perspektiv, kajti izvoz je v našem sistemu resno povezan tako na uvozne možnosti glede opreme, kot tudi repromateriala in seveda plačevanja drugih splošno-družbenih potreb.“

Pripis uredništva: Nadaljevanje okroglice mize bo objavljeno v naslednji številki Glasila.

M. S.

direktor TOZD Kartonažna Jakob Kondrič

njetrgovinsko dejavnost dovolj trudi, vendar da je naletela v sami neposredni proizvodnji na določene probleme na katere v proizvodnji nismo mogli prisluhniti. Tako smo se najprej srečevali s problemom kvalitete in problemi rokov s tem, da nas je obnem zbegala tudi sama cena, ker smo videli, da dosegamo na tujem trgu cca 30 in morda nekaj več procentov domače cene.

V tem letu pa je nastalo še posebno vprašanje, ki ga je pogojila sama družba z novimi zakoni, s katerimi se ni urejeno družbeno stimuliranje izvoznika. Znotraj delovne organizacije pa tudi nismo pravočasno in mislim da tudi ne pravilno pristopili k temu, da bi lahko vse tiste temeljne organizacije, ki imajo pogoje za izvoz ter interes, še naprej kazale ta interes, ker nam

dohodek na račun izvoza pada. Domači trg seveda ne more pokrivati izpada tega dohodka zato, ker je interna izvozna stimulacija neurejena. Seveda se zato ob ugotavljanju naših poslovnih rezultatov najprej ustavimo ravno pri vprašanju uspešnosti izvoza. Drugo kar je izredno problematično v obdobju našega izvoza je, da so neurejeni instrumenti plačevanja našega izvoza. Ugotavljamo namreč, da poleg neorganiziranega pristopa, tudi ne vemo ali je naš izvoz zavarovan ter ali bodo plačila za njega pravočasna. Vse to nam je pokazal rezultat poslovanja v prvem tromesečju ter dejstvo, da smo na tem področju neurejeni in da v določenih stvareh tudi nimamo vpliva. Skupno nas je vse to kar nekako vrglo iz tira, zaradi česar imamo v sami temeljni organizaciji manjši interes do pospešenega izvoza.“

Izvoz je nujno potreben, predvsem za vašo delovno enoto potiskane embalaže, ker predstavljajo uvoženi stroji večino njenega prepotrebne strojnega parka. Ali to ne pomeni, da v kolikor se boste hoteli modernizirati, da je potrebno izvažati. Obravnava na zadnji okrogli mizi je namreč poudarila, da ravno ta enota glede strojnega parka zelo zaostaja za tovrstno opremljenostjo proizvodnje v svetu. Kako upate, da bi se dala ta problematika rešiti, da bi se tudi v izvozu našla nadaljnja uspešna pot?

„Strinjam se s to ugotovitvijo! Predvsem v tem trenutku, ko imamo pred seboj projekt naše investicije na področju potiskane embalaže in v kateri je takorekoč pretežni del naše opreme iz zapada, za katerega seveda moramo ustvarjati tudi pogoje glede uvoza. Vendar kljub temu smatram, da moramo ščititi naš dohodek!

Poudarjam „planirani dohodek“, ki ga ne more pokrivati domači trg in sicer zato, ker tega z domačo cenovno politiko nikakor ne moremo nadomestiti. Zaradi tega, ker je ta oprema v celoti iz uvoza in ker je zato tudi pogojena z obsegom našega izvoza, mi kljub temu pospešeno sprejemamo vsa naročila, ki so nam dana, ter se trudimo, da bi zadovoljili te želje in potrebe. Toda poudariti moram, da bi se glede izvoza moral pokazati interes celotne delovne organizacije in neka njena pametna politika. Nikakor ne smemo namreč stihislo pridobivati izvoznih naročil za vsako ceno samo z utemeljitvijo, potrebe po uvozu opreme.“

Kako se vaša temeljna organizacija, v prizadevanjih za izpolnjevanje rokov in drugega v zvezi z zahtevami kupcev, prilagaja tujemu trgu in ali so pri tem delavci pripravljene delati po potrebi tudi v več izmenah in na proste dneve?

„Prepričan sem, da vsi naši delavci v temeljni organizaciji z velikim interesom spremljajo to problematiko in vedo, da je uvoz opreme ali repromaterialov oziroma surovin, pogojen z našim izvozom. Zato se tudi temu primerno, v vsakem momentu, ko nam je dano naročilo v samo neposredno proizvodnjo ustrezno organiziram, saj imajo delavci glede tega velik posluš. Pripravljeni so namreč v vsakem času — ali ob prostih sobotah ali v troizmenskem delu — s kolikor se le da kvalitetno opravljenim delom, zagotoviti izpolnjevanje pogodbenega roka, seveda ob dejstvu upoštevanja kvalitete surovin, repromateriala ter delno že tudi iztrošenosti naše opreme. Moram pa ugotoviti, da je še velika napaka v naši sami neposredni proizvodnji, ker imamo vedno dva kri-

terija za kvaliteto in sicer: za domači trg in za tuje tržišče. Zelo težko je namreč v momentu, ko pride naročilo za tuji trg, ljudi preusmeriti in jim vcepiti v glavo „da moramo pri tem delu boljše delati“. Ko bodo vsi zavestno v našem tozdu spoznali, da mora biti tudi izdelek za domači trg enak kot za tuji šele smatram, da na področju kvalitete izdelkov, ne bo več problema.“

Iz vašega dosedanjega izvajanja lahko zaključimo, da sicer z velikimi napori — toda kompletno v celoti skušate izpolnjevati podane zahteve tujega trga glede kvalitete in dobavnih rokov?

„Lahko trdim — da! Za vsako izvozno akcijo se dejansko organizacijsko dobro pripravimo. Ker pa je v vsem našem delu stalno prisoten tudi človeški faktor moram le poudariti, da nam to vedno 100 % ne uspeva. Temu seveda delno pripomore tudi naša neorganiziranost. Moram pa poudariti, da se marsikdaj že na samem začetku posla srečujemo z določenim problemom, ker ugotovljamo, da je relacija med izvozno službo in samo operativno pripravo proizvodnje dostikrat nedorečena. Tako se že v sami fazi izdelave izdelkov za tujega partnerja srečujemo z nekimi nejasnostmi in sicer ali s tehnološkega vidika ali pa „tudi s cenovnega vidika“. Že v naših sami neposredni proizvodnji je namreč prisotno to, da delavci v prvi fazi ne pomislijo na tehnološke probleme temveč se sprašujejo, za koliko bomo ta izdelek prodali in kaj nam bo dohodkovno prinesel posamezni enoti ali tozdu skupno? To pa nam seveda kdaj pa kdaj

tudi poruši neko našo določeno organiziranost, ker se najprej ukvarjamo s ceno tega izdelka. Mislim pa, da je to tudi prav, da smo v neposredni proizvodnji zainteresirani za čimboljše dohodkovno uspešnost dela. Samo te relacije bi morale biti razrešene že v službi, ki skrbi za izvoz in sicer predvsem s stališča ali je to skupni izvoz za katerega trdimo, da je v tem momentu ne glede na ceno edina rešitev, ali je to individualni izvoz. No in to je večkrat glavni moment, ki nas pri delu moti.“

Tovariš direktor, prepričan sem, da smo prikazali bralcem nekaj problemov, ki nastajajo v zvezi s proizvodnjo za izvoz. Želim, da zato predate štafetno vprašanje vašemu naslednjemu sogovorniku.

„Ker je v tem momentu veliko nedorečenega predvsem na področju razvojnih stvari in ker je izvoz ena glavnih komponent povezanih z njim, smatram, da je v naši delovni organizaciji in tudi v našem tozdu to zelo pomembna zadeva. Pri tem ne mislim na nek globalni razvoj ampak predvsem — kaj je z razvojem naših izdelkov — kjer zelo šepamo? Sicer v tem času resnično organiziramo službo inženiringa, toda je pri tem mnogo nedorečenega. Osebnost pa sem prepričan, da je izvzeta neka konkretna akcija razvojne službe na nivoju DO. Zato v tem momentu predajam odgovor na to razvojno vprašanje članu poslovodnega odbora za združene raziskave razvoja Jožetu NOVOSELU.“

M. Seme

Prvi podatki o štirimesečnem poslovanju

Proizvodnja je nad planom, prav tako izvoz

Za prve štiri mesece so proizvodni rezultati v primerjavi s planiranimi dobri, saj smo proizvedli 32.372 t in presegamo plan fizičnega obsega proizvodnje za 2 %. Razen Kartonažne in Jelplasta so v vseh TOZD proizvedli več, to pa je zahtevalo pridobivanje novih naročil, kar je v sedanji situaciji na trgu predelave papirja, lepenke, kartona in valovitega kartona zelo zahtevno delo. V že omenjenih dveh TOZD so vse 4 mesece pod planom fizičnega obsega, razlog za Kartonažno je v večji izvozni usmerjenosti in nekaj manj naročil za domači trg, v Jelplastu pa gre prav tako za pomanjkanje naročil, predvsem za manjše stroje. Kljub temu, da je fizični obseg večji od planiranega, še vedno zaostaja za lanskoletnim za 1 %. Manj kot lani so proizvedli v Kartonaži, Kartonažni, Papirni konfekciji, Jelplastu in Embalažnem servisu. Vzrok je prav gotovo v splošnem upadanju kupne moči, ki se posredno prenaša tudi na naročila za našo industrijo.

Fakturirana realizacija znaša 10.788.858.000 din in je enaka planirani, obenem pa je za 89% večja od lanskoletne v prvih štirih mesecih. Planirane fakturirane realizacije niso dosegli v Kartonaži, Kartonažni in Jelplastu (nižja proizvodnja v Kartonažni, povečan izvoz...). Precejšnje presege fakturirane realizacije beležimo v Papirni konfekciji, v Embalažnem servisu, TIKI in v Sigmii.

V obdobju januar—april znaša proizvodnja plošč iz valovitega kartona

23.766.886 m², kar je za 21 % manj kot lani v enakem obdobju, vendar pa več od letošnjega plana. Povečan odjem plošč je v izvozu in drugim delovnim organizacijam ter v TIKI, manj kot smo planirali pa so jih rabili v 05 Valkarton (manj naročil) in v Kartonaži (dodelava Blenka). Izredno smo zmanjšali nabave od drugih delovnih organizacij.

V prvih štirih mesecih znaša izkoristek materiala 89,3 % in je za 2 % boljši kot lani v enakem obdobju. Tudi planirani izkoristek presegamo za 2 % in sicer so ga izboljšali v Kartonaži, Valkartonu, Papirni konfekciji in Sigmii.

Fizična produktivnost dela znaša v obdobju januar-april 1986 23,37 kg/h in je enaka lanskoletni v enakem obdobju, kajti fizični obseg proizvodnje je za 1 % nižji, prav tako pa smo porabili za 1 % manj ur vloženega dela. Za 4 % pa v kumulativni zaostajamo za dinamičnim planom produktivnosti, ki ga dosegajo zaenkrat le v Papirni konfekciji, Kuverti, TIKI in Sigmii.

Na konvertibilno področje smo izvozili 2.033 t (po ICD) v vrednosti 1.239.823 USA\$, kar je bistveno več kot smo načrtovali z dinamičnim planom (za 48 % več) in tudi za 39 % nad lanskoletnim konvertibilnim izvozom v štirimesečnem obdobju. Podobni so indeksi presega pri klirinškem izvozu, ki znaša 506.892 Cİ\$.

B. J.

Prispevek dopisnika iz tozda Kartonaže Rakek

Kvaliteta — zgolj beseda na papirju?

Že nekaj časa v medijih javnega informiranja kot imperativ sedanjosti, zasledimo besede znanje in kvaliteta za uspešno vključitev v mednarodni gospodarski sistem. Pa bi za sedaj pustil znanje ob strani in se dotaknil same kakovosti dela in to predvsem iz sredine, v kateri delam.

Ne morem se upreti misli, da je govorjenje o kvaliteti naših proizvodov zgolj fraza in torej pač beseda, ki jo je trenutno „moderno“ uporabljati tako v širšem kot ožjem krogu poslušalcev. Verjetno se določen del bralcev s to ugotovitvijo ne bo strinjal, kar je njihova pravica, vendar vseeno menim, da smo oportuni sami sebi, ko pridemo v situacijo, da spoznanja s tega področja prenesemo v konkretno realizacijo. Ne bi sedaj polemizirali zakaj je temu tako — ali celo iskali morebitnega krivca, pač pa bi skušal opozoriti na nekaj zadev, ki bodo morda pripomogle, da se stvar premakne z mrtve točke.

Kot prvo smatram, da se v zavesti vseh delavcev še ni „udomachila“ beseda Kvaliteta, katero bi morali uporabiti pri proizvodnji naših izdelkov. Tudi miselnost, da gre zgolj za predelavo papirja in izdelavo embalaže, ki se prodaja „sama po sebi“ je zmotna, če pogledamo vse funkcije iz naslova embalaže same. Da dam primer: ko izdelamo slab izdelek in ga prodamo kupcu, bi se morali zavediti, da bo prav tako nezadovoljen kot mi sami, kadar doma npr. kupimo novo televizijo pa se nam pokvari v enem tednu.

Ker pa je danes karkoli težko graditi samo na zavesti menim, da bi bilo to zavest nujno stimulirati z dobrim plačilom, le kvalitetno opravljene dela v vseh sferah proizvodnega procesa, kar pa seveda zopet odpira nove probleme.

Kot drugo v tej zadevi, se moramo zavediti, da ogromno slabe kvalitete sprejemamo od zunaj. Tu smislim predvsem na repromaterial in pomožni material. Poleg tega, da mi to slabo kvaliteto prodajamo naprej, nam po nekaterih ocenah vsaj za 30 % zmanjšuje storilnost v proizvodnji in vpliva na slabe odnose med delavci ter je često povod konfliktnih situacij. Rešitev tega problema sicer ni enostrana, je pa možna in sicer tako, da razširimo krog dobaviteljev, ter spremljamo njihovo dobavo po kvaliteti in tako izbiramo najboljše, kar bi po vsej verjetnosti prebudilo iz zaspanosti danes že „monopolizirane“ dobavitelje.

Kot tretje se nam postavlja problem stroškov pri zagotavljanju proizvodnje kvalitetnih izdelkov, oziroma organizacija vseh segmentov, da tako rečem, službe kontrole kakovosti. Trditi na pamet ali je boljše tako kot je sedaj, ali pa naj bi z novimi kadri, primerno stimulacijo, itd. ... zagotovili boljše kvaliteto, je težko, oziroma neresno. Za razmišljanje in za lažjo odločitev naj navedem le nekaj ugotovitev: iz našlova reklamacij kupcev imamo poldrugo milijardo starih dinarjev nedosežene realizacije in kar

Utrinek iz proizvodnje

je morda še važnejše, zapravljamo svoj težko pridobljen ugled. Nedosežena vrednost, že v proizvodnji ugotovljenega nekvalitetnega dela, presega vsoto uradno podanih reklamacij s strani kupcev. Tudi ugotovitev, da se ponavljajo stalno ene in iste napake pri enakih izdelkih, ne bi smeli zanemariti. Nadalje imamo po mojem mnenju znatno prevelik odpad, tako tehnološki — kot izmet, zaradi slabega repromateriala in nekvalitetnega dela, ter verjetno tudi zaradi zastarelega že izrabljenega strojnega parka. Pri tem se moramo zavediti, da 1 % prihranka pri repromaterialu predstavlja cca 2 stari milijardi dinarjev.

Že predhodno naveden podatek o zmanjšani storilnosti lepo zaokrožuje sliko stanja na tem področju.

Nič ne bo narobe, če spregovorimo še nekaj o sami organizaciji proizvodnega procesa oziroma funkcioniranju delovnega procesa nasploh. Mislim, da se vsi strinjamo, da je primarnega pomena dobra organizacija in delovanje delovne enote — priprava proizvodnje ter sama proizvodnja. Vse ostale delovne enote — tako tudi kontrola kvalitete, so le pomožne dejavnosti, ki naj bi v celoti služile glavni veji, za njeno čimuspješnejše delovanje. Pri tem pa se moramo zavediti, da tudi dobro delo v pomožnih delovnih enotah ne da pravega efekta,

če je glavna dejavnost dezorganiziranost, kar pomeni, da je v dobršni meri slučaj pri nas.

Mislím, da je nujno potrebno nekaj spregovoriti še o kadrih, ki delajo na področju kontrole kvalitete. Že samo število zaposlenih v tej sferi je smešno nizko, če se primerjamo z boljše organiziranimi podjetji pri nas, da ne bi primere iskali na zahodu. Vem, da bodo mnogi rekli, da je še to preveč, da še ti nimajo kaj delati, itd. . . . Se strinjam, vendar s pripombo, da je treba najprej raziskati vzrok tega stanja, ki je po mojem le posledica prej omenjene situacije (ne)organiziranosti. Je pa to tema, o kateri se da veliko povedati, zato o tem kaj več morda drugič. Tudi struktura izobrazbe in samo kadriranje ljudi v tej službi je nepravilno. Za opravljanje bolj odgovornih nalog na tem področju, bi nujno morali imeti profil papirniških in kemijskih inženirjev ali tehnikov, kar pri nas ni slučaj. Na manj zahtevne

naloge pa damo ljudi, ki se drugje niso izkazali kot dobri delavci, invalide, delavce z visoko delovno dobo ali pa tudi zelo dobre (najboljše) strojnike, kot nagrado za njihovo pridnost, da se malo „spočijejo“. V tem primeru največkrat izgubimo dobrega strokovnjaka in dobimo slabega kontrolorja. Sploh pa je težko dobiti ljudi za delo na področju kontrole, ker je prvič to delo nepopularno in drugič, znatno premalo stimulirano — gledano skozi plačilo, če se pregleda primerjava v rangu z drugimi področji.

Omenil bi še tehnične pogoje dela službe kvalitete. Razumem težko prostorsko situacijo, težave pri nabavi neproduktivnih aparatov, ki so večinoma iz uvoza, itd. . . . vendar samo z metrom in morda še kljunastim merilom, ter delovnimi izkušnjami ni mogoče uspešno opravljati nalog, ki se postavljajo tej službi.

F. UDOVIČ

Izgradnja in selitev obrata potiskane embalaže

S preselitvijo obrata potiskane embalaže bo rešen tudi problem TOZD Papirna konfekcija, katere del proizvodnje se bo preselil v izpraznjene prostore na Čufarjevi 16

Nova naložba v graditev in selitev proizvodnje potiskane embalaže je bila načrtovana že v Samoupravnem sporazumu o temeljnih plana DO KTL za srednjeročno obdobje 1981—85. Žal do realizacije v tem obdobju ni prišlo. Svoje mesto je investicija dobila tudi v načrtih za tekoče srednjeročno obdobje.

Zaradi nujnosti preselitve se je resno pristopilo k realizaciji tega programa. Nosilec projekta je TOZD Kartonažna, Ljubljana, v reševanje pa so vključene tudi druge temeljne organizacije DO KTL. V novem objektu v industrijski coni MP-3 se bodo izboljšali delovni pogoji delavcev, večja bo varnost dela, s hitrejšim pretokom materiala se bo povečala proizvodnja. Novi objekt je zasnovan tako, da omogoča širjenje proizvodnje z novo opremo in novo tehnologijo na področju potiskane embalaže. S preselitvijo obrata potiskane embalaže bo rešen tudi problem TOZD Papirne konfekcije, saj bi se del njene proizvodnje preselil v izpraznjene prostore na Čufarjevi 16. Iz vsega povedanega sledi, da v prvi fazi investicije ne gre za naložbe v nove kapacitete, temveč za preselitev v pri-

mernejše prostore in s tem za boljšo izkoriščenost opreme.

Investicijski program je bil pozitivno ocenjen s strani samoupravnih organov temeljnih organizacij, ter različnih internih, bančnih in republiških komisij. Zato se je že pristopilo k izdelavi projekta za pridobitev gradbene dovoljenja, projekta za izvedbo, del tehnoloških projektov itd. Po pridobitvi vseh potrebnih soglasij bi jeseni začeli z gradbenimi deli.

Vrednost investicijskih del je ocenjena na din 3,213.434.162. Finančna konstrukcija je sestavljena iz bančnega kredita, kreditov izvajalcev del, največji delež pa predstavljajo sredstva združena v okviru DO KTL. V letošnjem in drugem letu bomo delavci DO KTL združili 200 starih milijard in tako dokazali, da spoštujemo dogovorjena načela zaradi katerih smo se združili v delovno organizacijo. Zavedamo se, da lahko skupno razvijamo materialno osnovo dela posameznih temeljnih organizacij in s tem tudi delovne organizacije in da zapiranje v lastne okvire ne more prinesiti zadovoljivih rezultatov.

Sprejet je družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji

Za osebne dohodke lahko razporedimo le toliko kolikor ustvarimo

Zvezni družbeni dogovor obvezuje udeležence (republike in pokrajini), da sprejmejo republiške dogovore. V SR Sloveniji je bil pred nedavnim tak družbeni dogovor sprejet s strani Skupščine SRS, Zveze sindikatov Slovenije ter Gospodarske zbornice Slovenije. S tem družbenim dogovorom so opredeljene skupne osnove in merila za samoupravno urejanje odnosov pri planiranju, pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, ter skupne osnove in merila za usklajeno samoupravno urejanje povračil določenih stroškov, ki jih imajo delavci pri delu oz. v zvezi delom. Z uveljavitvijo tega družbenega dogovora pa prenehata veljati družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo iz leta 1981, ter družbeni dogovor o skupnih osnovah za urejanje določenih stroškov iz leta 1982 ter 1983.

Novosti, ki jih prinaša ta družbeni dogovor so zlasti naslednje:

— opredelitev pojma bruto osebne dohodke in akumulacije

Bruto osebni dohodek v smislu tega družbenega dogovora obsega del čistega dohodka za čiste osebne dohodke, obveznosti za zadovoljevanje skupnih potreb in splošnih družbenih potreb, ki se krijejo iz osebne dohodke na podlagi samoupravnih sporazumov oz. zakona, ter sredstev za skupno porabo, namenjena za neposredno porabo delavcev. Sredstva za skupno porabo, ki se ne štejejo v bruto osebni dohodek, so del čistega dohodka, ki se namenja za razvoj družbenega standarda v organizaciji združenega dela in družbenopolitični skupnosti. Akumulacija pa obsega del čistega dohodka za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela ter del čistega dohodka za ustvarjanje in obnavljanje rezerv.

— Nov pristop k planiranju na podlagi „enote enostavnega dela“

Podlaga za planiranje dohodka in sredstev za osebne dohodke je enota enostavnega dela. Vrednost enote enostavnega dela naj bi se ugotavljala na podlagi zneska za košarico življenjskih potrebščin ter družbene ravni produktivnosti, in se objavljala v zadnjem tromesečju tekočega leta ter bi služila za planiranje. Ta višina osebne dohodke je le podlaga delavcem pri planiranju dohodka, nikakor pa ne pravica za delitev; opredelitev vrednosti enote enostavnega dela je šele prvi korak na poti k ugotavljanju potrebne dohodke, ki naj pokrije dogovorjeno raven zadovoljevanja osebnih potreb.

— večja vloga samoupravnih sporazumov dejavnosti

Pravila za ravnanje pri planiranju, pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka je potrebno opredeliti s kazalniki: dohodek na delavca, dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, bruto osebni dohodek na delavca in akumulacijo v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi v samoupravnih sporazumih dejavnosti in samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela. Kazalnika dohodek na delavca in akumulacija na povprečno uporabljena poslovna sredstva, sta kazalnika uspešnosti upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi; kazalnika bruto osebni dohodek na delavca in akumulacija na povprečno uporabljena poslovna sredstva pa sta kazalnika za oceno ustreznosti razporejanja dohodka in čistega dohodka na sredstva za osebne dohodke in skupno porabo ter akumulacijo. S pri-

merjavo svojih rezultatov dela in poslovanja v okviru dejavnosti in med njimi po predhodno opredeljenih kazalnikih, se preko samoupravnih sporazumov dejavnosti in samoupravnih splošnih aktov, uresničujejo usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka.

— ugotavljanje zahtevnosti del in nalog — obvezna uporaba analitične metode, kar za nas ne predstavlja nikakršne novost. Odbor udeležencev družbenega dogovora sprejme za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog v dejavnosti in med dejavnostmi in na skupnih osnovah usklajena tipična dela in naloge po dejavnostih v SFRJ. V tej zvezi se pripravljajo 85 strokovnih podlag po dejavnostih, ki naj bi prispeval k poenotenju, oziroma naj bi to bila osnova za uveljavitev stališč CK ZKJ, ter osnova za uveljavitev enakih OD za enaka dela.

— merila za ugotavljanje kvalitete dela

Tokrat so precej bolj konkretna izhodišča za oblikovanje meril za strokovne delavce, kjer naj se upošteva urenjevanje planiranih ciljev. Na administrativnih delih je poudarek na opredeljenem delovnem programu in prispevku opravljenih nalog, kot podlaga za oceno kakovosti rezultata dela posameznih delavcev. Pri ugotavljanju delovnega prispevka poslovnih in vodilnih delavcev pa naj se upoštevajo doseženi rezultati gospodarjenja in poslovanja s primerjavo z dejavnostjo.

— povračila določenih stroškov, ki jih imajo delavci z delom

Novost je pri prevozi na delo, po kateri vsi delavci sami prispevajo v enakem znesku, ne glede na oddaljenost. V naši delovni organizaciji že imamo tako prakso. Druga novost pa je možnost priznavanja stroškov za prenočišče izjemoma tudi v hotelu „A“ kategorije, ko delavec ni mogel dobiti prenočišča v hotelu „B“ kategorije. Z novosprejetim družbenim dogovorom je potrebno uskladiti samoupravne splošne akte. Na področju delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo gre v glavnem za dopolnitve, ki služijo kot osnova za dograjevanje sistemov, ne pa za neke bistvene spremembe. Usmeritve za urejanje odnosov pri planiranju, pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka pa bo potrebno razčleniti v naših samoupravnih splošnih aktih

M. D.

Za hitrejša in boljše odločanje

Udeleženci seminarja o vrednotenju vloge računalnika v poslovanju

Dokler je človek delal na nekem izdelku vse sam, mu niso bile potrebne druge informacije kot informacije o dogajanjih v njegovi okolici. Na primer obrtnik, ki vse dela sam brez pomočnikov, si sam zamisli kaj bo delal, sam si izdelek skicira, sam si nabavi material, sam izdelava proizvod in ga sam proda ter vodi obračun o uspehu svojega dela. Njemu ni potrebno dosti informacij o poteku njegovega posla, mogoče si le beleži informacije, ki se nanašajo na poslovanje z okolico, račune dobaviteljev in fakture kupcem ter tisto knjigovodstvo, ki ga mora voditi za potrebe družbe.

Če pa imamo pri nekem delu skupino ljudi, pa je med njimi potrebno komuniciranje. Morajo se dogovarjati, eden drugemu pošiljati sporočila, informacije. Čim večje je podjetje, tem večji so ti tokovi informacij med posameznimi delovnimi mesti. Bolj ko je delo deljeno na več delovnih mest in faz, bolj je treba te faze planirati ter jih med seboj usklajevati in povezovati. Bolj ko je delo komplicirano, bolj nujna je ta povezava. Vedno bolj pa pri tem pride do izraza tudi potreba po ažurnosti te povezave, po čim hitrejšem in čim točnejšem prenašanju podatkov o poslovnih dogajanjih. Delno delo zahteva dobro planiranje, primerno dajanje nalog, hitro in točno obveščanje ter v primeru odklonov primerno ukrepanje. Bolj ko je kompliciran mehanizem delitve dela, večjo škodo lahko povzroči izpad ene faze proizvodnje. Izpad ene faze pri deljenem delu lahko povzroči težave in škodo pri ostalih delih in pri končnem proizvodu. Vendar se da še marsikaj urediti, če je pravočasno javljeno vsem ostalim, od nje odvisnim fazam. Če pa ta izpad ni javljen, pa ostali delajo v dobri veri, da bo ob dogovorjenem času prišel ustrezni sestavni del na svoje mesto — čakajo pa ga zaman. Škoda je še veliko večja, kot če bi za izpad izvedeli takrat, ko je nastal.

Medtem ko je človeštvo z uporabo mehanizacije in delitve dela v zadnjih sto letih dvignilo produktivnost v industrijskih podjetjih za približno 1400 %, pa je do zadnjih let zelo zane-marilo prenos in obdelavo podatkov, ki nujno spremljata to delitev dela. Pred nekaj leti so računali, da je proi-

zvodnost pri prenosu in obdelavi narasla v zadnjih sto letih le za 40 %. Seveda je to veliko nesorazmerje. V podjetjih in uradih se zato vedno bolj kopičijo ljudje, ki seštevajo, odštevajo in sortirajo podatke. Vendar to delajo ponavadi z veliko zamudo in, kar je še hujše — dostikrat delajo samo sami sebi delo. Prav tako se mučijo naši redki strokovnjaki z dolgotrajnimi, duhomornimi izračunavanji, namesto da bi svoje znanje koristno uporabili, zamudno računsko delo pa bi opravljal stroj.

Šele prodor računalnika je tudi tukaj pospešil rast produktivnosti. S temi stroji je človek dobil izredne pomočnike, ki mu pri pametni uporabi lahko mnogo koristijo. Nadomestijo lahko mnogo človekovega rutinskega, ponavadi ponavljajočega se umskega dela in mu sprostijo možgane za stvarjalno, formativno delo.

Računalniki vnašajo take novosti v proizvodnjo pa tudi v druga področja, da lahko trdimo, da povzročajo revolucionarne spremembe. Zato tudi pravimo, da smo v novi industrijski revoluciji, ko bo stroj zamenjal človeka še pri vrsti del. V prvi industrijski revoluciji je delo stroja nadomestilo človekovo rutinsko, fizično delo, vendar ga je človek še moral uravnati. V sedanjih industrijski revoluciji je računalnik nadomestil človeka še pri rutinskih uravnalnih (regulacijskih) delih in pri rutinskih umskih delih.

Gospodarstvo in ostale dejavnosti so v industrijsko naprednih, pa tudi manj naprednih državah spoznale te koristi in nabavljajo računalnike za svoj hitrejši razvoj. Na žalost pa smo Slovenci in Jugoslovani tudi na tem področju zaostankarji in je pri nas položaj slabši kot drugod. Vendar se moramo potruditi, da bi bolj dohitevali druge, kajti enako dolgi zaostanki kot v preteklosti so danes mnogo nevarnejši, ker gre razvoj vedno hitreje.

V KTL smo v zadnjih letih posvetili uporabi računalnika precej pozornosti in zadnje čase začnemo pravilneje vrednotiti njegovo vlogo v poslovanju. Prelomnica verjetno pomeni pojačana dejavnost seznanjanja z računalniki preko sredstev javnega obveščanja, vse številčnejši naslovi knjig in revij z računalniškega področja,

uvajanje pouka računalništva po izobraževalnih ustanovah, širjenje uporabe hišnih računalnikov, srečevanje z računalnikom pri vsakdanjem delu in ne nazadnje vse pogostejše v službi. Odpor do teh strojev je splahnel in smo začeli realneje soditi o njihovih zmogljivostih.

Včasih nekateri še vedno precenjujejo in poenostavljajo uporabnost računalnika. To je ena skrajnost, kjer tisti, ki jo podpirajo ne vedno, da je potrebno za nekaj sekund uspešnega dela računalnika več dni dela programerjev in da brez človekovega projektiranja, urnavanja in vzdrževanja računalnik sploh ne bi mogel delovati. Vse kar naredi računalnik logičnega, naredi po človekovi logiki, ki mu jo je ta predhodno posredoval.

Drugi zopet podcenjujejo možnosti računalnika in se norčujejo iz napak, ki jih je storil. V veliki večini primerov pa so te napake posledica človekove malomarnosti in neznanja. Dostikrat nismo stroja pravilno programirali ali ravnali z njim, najpogosteje pa smo stroju dali napačne vhodne podatke. Če damo računalniku napačne vhodne podatke, ne pričakujemo dobrih izhodnih informacij! Angleži pravijo temu s kratko GIGO ali „garbage“ in „garbage out“, kar pomeni, da če gre nesnaga noter, bo tudi ven prišla nesnaga!

Največja slabost pri uporabi računalnika pa je v tem, da še ne znamo dovolj uporabljati informacij, ki so zbrane v njem. Gre za organizacijsko izkoriščanje informacij, ki so zbrane v stroju, pa iz njih ne znamo odkrivati slabosti našega poslovnega sistema in jih uporabljati kot osnovo pri odločitvah za njegovo izboljšanje. Še vse preveč ga uporabljamo samo kot operativni računski stroj, ne pa kot pripomoček za kompleksnejše spoznavanje obravnavanega primera. Če vpeljemo računalnik in ohranimo vse drugo po starem, učinka ni. To je podobno kot če bi se vozili s ferrarijem po slovenskih cestah.

Da bi čim več naših delavcev pravilno vrednotilo vlogo računalnika v poslovanju delovne organizacije, realneje ocenjevali njegove zmogljivosti, tvorno sodelovali pri snovanju organiza-

cijskih in programskih rešitev ter na računalnik gledali kot na učinkovit pripomoček, smo v sodelovanju z Zavodom za tehnično izobraževanje organizirali seminar za nekatere vodilne, vodstvene in strokovne delavce, ki na posameznih delovnih področjih že po naravi svojega dela skrbijo za zagotovitev organizacijskih, kadrovskih, finančnih, materialnih, informacijskih in drugih pogojev za posodabljanje, racionalizacijo in uspešnost dela in poslovanja. Na seminarju se bodo posredovala znanja in obravnavala vprašanja, ki zadevajo širši vidik uvajanja, posodabljanja in uspešno realizacijo računalniško podprtih poslovnih informacijskih sistemov. Okvirni program seminarje je vseboval naslednje teme:

- razvoj informacijske tehnologije,
- zgradba in delovanje računalnika,
- reševanje problemov z računalnikom,
- operacijski sistem in uporabniška programska oprema,
- pomembnejši primeri uporabe računalnika,
- pojem informacijskega sistema in prikaz projekta RIS,
- razvojne faze računalniških aplikacij,
- vodstveni aspekt uvajanja RIS,
- organizacijske in kadrovske priprave v OZD,
- razprava o problemih iz prakse.

S programom izobraževanja na področju računalništva namervamo nadaljevati, saj postaja tudi za našo delovno organizacijo poznavanje osnov računalništva ob uvajanju terminalske mreže vse pomembnejše. Medtem, ko imajo šoloobvezni otroci v razvitem svetu svoje računalnike, se žal naši otroci srečujejo z osnovnimi pojmi o računalništvu v srednji šoli in fakulteti, mi odrasli pa šele v trenutku, ko nam v službi postavijo terminal na pisalno mizo. Računalnik se vedno bolj uveljavlja in uporablja tudi pri nas, zato velja poudariti dejstvo, kot ni vseeno ali v dobi avtomobilizma znaš voziti avto prav tako ni vseeno ali v predstoječi dobi računalništva znaš uporabljati računalnik.

J. M.

Razpisane štipendije DO KTL v šolskem letu 1986/87

Zakaj ne razpišemo štipendij VI. in VII. stopnje izobrazbe

Kot vsako leto tudi letos našim delavcem podajamo pregled razpisanih štipendij, ki so bile tudi objavljene v skupnem razpisu — dnevno časopisje od 15. do 17. aprila 1986.

Iz posameznih temeljnih organizacij je razpis naslednji:

TOZD LEPENKA Tržič
papirničar IV. stop. 3 štipendije
papir. tehnik V. stop. 2 štipendiji

TOZD KARTONAŽA Rakek
kartonažer IV. stop. 5 štipendij
inž. grafič. VI. stop. 1 štipendija

TOZD KARTONAŽNA Ljubljana
blagov. manip. III. stop. 1 štipendija
preoblik. kovin IV. stop. 4 štipendije
strojni mehanik IV. stop. 2 štipendiji
elektrikar-energ. IV. stop. 1 štipendija

kartonažer IV. stop. 2 štipendiji
tiskar za tisk s ploskve IV. stop. 2 štipendiji

TOZD KUVERTA Ljubljana
strojni ključ. IV. stop. 2 štipendiji

TOZD VALKARTON Logatec
strojni tehnik V. stop. 1 štipendija
papirni tehnik V. stop. 1 štipendija

Morebitni kandidati naj predložijo prijave in potrebno dokumentacijo do 15. 7. 1986 službi za izobraževanje v DO KTL.

Gornji razpis 27 štipendij me je vzpodbudil, v primerjavi z razpisi drugih delovnih organizacij, da vzpodbudim problematično vprašanje, ali se DO KTL ne zaveda, da naš bodoči ambicioznejši razvoj le ne zahteva nekoliko več razpisanih štipendij VI. in VII.

stopnje izobrazbe. Naši srednjeročni planski akti dajejo poudarek na pospeševanju razvoja, raziskovalne dejavnosti, inventivnosti in kreativnosti v materialni proizvodnji in poslovanju, kar vse naj bodo naloge našega embalažnega inženiringa, toda resnično se lahko vsi vprašamo — s katerimi kadri? Le lastno vzgojen kader nam bo garancija, da bomo na teh področjih dela čez leta lažje uspeli.

Mislím, da bom s primerjavo razpisa štipendij v naših članicah sodna Slovenija papir najlažje ilustriral dejstvo, da imajo drugje na tem področju praviše pristop v kadrovske politiki.

Tovarna dokumentnega in kartnega papirja Radeče s polovico manjšim številom zaposlenih delavcev, je razpisala kar 65 štipendij, pri čemer je štipendij za IV. stopnjo poklica samo 1/3, 20 V. stopnje, 3 VI. stopnje in kar 19 različnih poklicev visoke VII. stopnje izobrazbe. V njihovem tozdu Papirnica so razpisali 7 štipendij VII. stop-

nje in sicer 4 diplomirane inženirje papirništva, 2 diplomirane inženirje kemične tehnologije. V tozdu Muflon 4 štipendije visoke izobrazbe in v delovni skupnosti 8 štipendij iste stopnje ter med njimi 2 dipl. inženirja računalništva, 2 dipl. inž. kem. tehnologije itd. **Tovarna papirja Sladkogorska** je razpisala 54 štipendij, od tega le 14 štipendij IV. stopnje, 17 štipendij V. stopnje, 17 štipendij VI. stopnje in 6 štipendij VII. stopnje, torej skoraj polovica za poklice višje in visoke izobrazbe.

Naj navedem, da je med razpisanimi več štipendij za poklice inženirjev in diplomiranih inženirjev papirne tehnologije, računalništva, ekonomistov in drugih specialistov.

Razpis štipendij **Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj Krško** pa predstavlja dejansko izreden odnos te delovne organizacije do razvoja lastnega strokovnega kadra. Od skupno 194 razpisanih štipendij jih je 71 IV. stopnje, 55 V. stopnje, 21 VI. stopnje in kar

47 visoke VII. stopnje izobrazbe. Naj pri tem podam njihovo točno poklicno analizo:

VI/inženir elektrotehnike — 2, inženir računalništva — 4, inženir kemije — 1, inženir kemijske tehnologije — 2, inženir papirniške tehnologije — 2, inženir grafičarstva — 1, inženir oblikovanja — 1, inženir transporta — 2, inženir organizacije — 1, socialni delavec — 1; VII/dipl. inž. gozdarstva — 2, dipl. inž. kemije — 2, dipl. inž. kemijske tehnologije — 6, dipl. inž. strojništva — 10, dipl. inž. elektrotehnike — 4, dipl. inž. računalništva — 6, dipl. inž. gradbeništva — 1, dipl. inž. papirniške tehnologije — 4, dipl. inž. grafičarstva — 2, dipl. inž. oblikovanja — 2, dipl. biolog-ekologije — 2 in dipl. ekonomist — 6 ter 6 ostalih poklicev.

Morda bo kdo izmed bralcev vprašal, zakaj sem v tem prispevku podal nekoliko podrobnejši prikaz poklicev razpisanih štipendij. Želel sem poudariti, da v DO KTL nikakor ne gremo s ča-

som naprej, pa čeprav bi se morali povprašati zakaj. Sedaj, ko smo si dobili specifični poklic višje in visoke smeri papirne tehnologije si le tega, ki se bo dejansko koristil tako v proizvodnji, kot tudi v komercialni smeri delovnih nalog, ne želimo pridobiti niti v bližnji prihodnosti. Nadalje vsi mnogo govorimo o računalno vodeni proizvodnji in o vseh drugih delih, ki jih bodo usmerjali računalniki, toda kje so za to naši strokovni kadri?

Naj končam prispevek z neko delavčevu ugotovitvijo o naši kadrovske strukturi, ki jo je navedel v svoji nalogi: „Če primerjamo srednjeročni plan DO KTL in republiško resolucijo o strukturi kadrov v Sloveniji, so naši načrti „močno pod republiško projekcijo“ — četudi bi upoštevali odstopanja glede na panogo delovne organizacije. To kaže na našo premajhno za-vest o potrebnosti znanja!“

M. S.

Konferenci osnovnih organizacij sindikata tozda Kartonažna Ljubljana podeljeno najvišje sindikalno priznanje

Prejeli smo Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije

Reepubliški svet Zveze sindikatov Slovenije je koncem aprila pred prvomajskimi prazniki letos že dvanajstič podelil najvišja sindikalna priznanja uspešnim sindikalnim organizacijam in sindikalnim aktivistom. Letošnje podelitve teh priznanj, ki je bila izvršena na slovesnosti v mali dvorani Skupščine SR Slovenije se je udeležil tudi naš predstavnik Dragan Kovačević, ki je kot predsednik konference

osnovnih organizacij sindikata tozda Kartonažna Ljubljana v preteklem mandatu, sprejel iz rok novega predsednika RS Zveze sindikatov Slovenije Mihe Ravnika „zlati znak Zveze sindikatov Slovenije“.

Zbranim nagrajencem, predstavnikom petih osnovnih organizacij oziroma konference ter 29 posameznikom, je pred vabljenimi gosti ter člani RS ZSS spregovoril Miha Ravnik, ki je med drugim tudi poudaril:

„V zvezi sindikatov bomo svoje delo ocenjevali in krepili zlasti v dveh smereh. Z organiziranim političnim delovanjem organizacij in organi Zveze sindikatov bomo usposabljali in vzpodbujali članstvo za tako delovanje, ki bo krepilo družbeno ekonomski položaj delavca, izboljševalo učinkovitost gospodarjenja in s tem obvladovalo in premagovalo sedanje gospodarske in družbene razmere. Predvsem pa moramo zagotoviti vpliv članstva na vodstvo in njihov nadzor nad uveljavljanjem dogovorjenega in sprejetega, kar je pogoj za uveljavljanje naše individualne in kolektivne neposredne odgovornosti članstvu. To je bila prav tako ena od temeljnih zahtev sindikalnega kongresa.“

Po podelitvi priznanj je bil izveden kratek kulturni program v katerem je recital igravec Branko Simčič in zapel pevski zbor Metalke.

Podobne slovesnosti so bile pred tem tudi v večini slovenskih občin, ko so v teh dneh podelili srebrne znake Zveze sindikatov Slovenije in druga priznanja.

Naj poudarimo, da je med prejemniki tega znaka bil tudi naš delavec Dragan Kovačević. Uredniški odbor Glasila KTL se pridružuje izreku čestitk tako samemu nagrajencu Draganu Kovačeviću kot tudi konferenci osnovnih organizacij sindikata tozda Kartonažna Ljubljana.

M. S.

Slovesnost ob podelitvi priznanj Zveze sindikatov Slovenije je potekala v dvorani Skupščine SRS

Obrazložitev iz sklepa republiškega sveta ZSS sprejetega na svoji 2. seji dne 29. aprila 1986 o podelitvi zlatega znaka Zveze sindikatov Slovenije konferenci osnovnih organizacij sindikata tozda Kartonažna Ljubljana, Čufarjeva 16 — „za večletno izjemno in učinkovito delovanje pri uresničevanju interesov članstva.“ Sindikalna konferenca tozda je v zadnjih letih odločilno posegla v vse oblike samoupravnega dela in življenja. Sestajala se je večkrat mesečno za sprotno spremljanje poslovanja tozda, samoupravne organiziranosti in socialne problematike. Njej gre zlasti zasluga za vsebinske pripombe ob pripravi samoupravnega sporazuma o nagrajevanju in za njegov sprejem.

Skrbi tudi za ustrezne življenjske in delovne pogoje zaposlenih ter zato tesno sodeluje z vodstvom tozda in s kadrovske službo. Tako je kolektiv dobil nov samski dom, večstanovanjsko lastno hišo, povečale so se zmogljivosti za letovanje.

Odnosi med delavci se dobro razvijajo, krepí se odgovornost posameznikov, odnos do družbene lastnine, za kar gre zasluga stimulativnemu nagrajevanju in dobremu obveščanju.

Sindikalna konferenca deluje tudi na področju izobraževanja delavcev. Skupaj s službo za izobraževanje je sodelovala v akciji za vključitev zaposlenih v izobraževanje ob delu, zlasti za dokončanje osnovne šole, vsaki dve leti pa pripravijo seminarje za vodstva družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Tudi kulturnemu življenju delavcev, športu in rekreaciji namenjajo ustrezno pozornost.

Sindikalna konferenca tozda je odprta širšemu družbenemu okolju, je zgled dobrega in usklajenega dela na vseh področjih, zlasti za uveljavljanje interesa delavcev. Dobro sodeluje z občinskim svetom Zveze sindikatov pri izvajanju njegovih pobud in usmeritev.“

Z zadnje seje samoupravne delavske kontrole DO KTL

Kaj je bistvo vloge in načina delovanja samoupravne delavske kontrole

Odbor samoupravne delavske kontrole delovne organizacije se je na zaključni, 4. redni seji v mandatnem obdobju 1984—86 sestal dne 13. maja. Dve točki dnevnega reda sta bili namenjeni izvršitvi vseh sklepov prejšnje seje in obravnavi odgovorov strokovnih služb na vprašanja, ki jih je takrat postavil Milan Sterle, sicer delegat KTL v komisiji samoupravne delavske kontrole SOZD Slovenija papir. V zvezi s tem je odbor sprejel vrsto ugotovitev ter na njihovi osnovi predlagal delavskemu svetu delovne organizacije sprejem konkretnih sklepov in sicer:

1. da glede na ugotovitev, da se ne združujejo sredstva skupne porabe za izplačilo nagrad delavcem ob upokojitvi oz. ob delovnih jubilejih in za regresiranje letnega dopusta delavcev, prouči izvajanje 61. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo;

2. da začne postopek za spremembo samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka;

3. da opravi preizkus samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in poslovnika o delu samoupravne delavske kontrole delovne organizacije v smislu naslednjih ugotovitev:

— da je za učinkovitejše delo odbora potrebna večja povezava z odbori po temeljnih organizacijah in redno poročanje zadolženih članov po programu dela;

— da se za izvajanje nadzorstvene funkcije odbora pogosteje zahteva poročila strokovnih služb po predhodni opredelitvi vprašanja, za katerega se ugotovi, da je potrebna obravnava na seji odbora; — da se še nadalje spremlja us-

klajevanje izvedbenih aktov temeljnih organizacij oz. delovne skupnosti s skupnimi osnovami in merili za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter da se pospeši aktivnosti sprejemanja izvedbenih aktov.

Nadalje je bilo obravnavano poslovno poročilo za leto 1985 in za I. tromesečje letošnjega leta, sprejete ugotovitve po tej točki pa so naslednje:

- da je bil zaključni račun obravnavan in sprejet po predpisnem postopku ter da so rezultati poslovanja za leto 1985 zadovoljivi;
- da so rezultati poslovanja v I. tromesečju letošnjega leta slabši kot so bili v istem obdobju lani, kar velja predvsem za TOZD Kartonažna, Jelplast in Lepenka;
- da je TOZD Jelplast še vedno problematičen in da sanacijski programi niso doprinesli določenih rezultatov;
- da bo za TOZD Jelplast izdelan sanacijski program oz. obstoječ aktualiziran;
- da prispevek oz. akontacija za DSSS glede na dosežene rezultate po posameznih temeljnih organizacijah deloma odstopa od doslednega obračuna po samoupravnem sporazumu o svobodni menjavi dela.

Glede na problematiko TOZD Jelplast je bil po razpravi delegata te temeljne organizacije Lovra Skumavca, sprejet sklep, da se poslovodnemu odboru delovne organizacije predlaga, da na zboru delavcev TOZD Jelplast dodatno pojasni problematiko in perspektivo temeljne organizacije.

Pod 4. točko dnevnega reda pa je bilo soglasno sprejeto poročilo namestnika predsednika odbora Marjana Lenarčiča o delu odbora v pretečenem mandatu, in s tem izčrpan dnevni red seje.

Ker v vseh okoljih zdaj potekajo konstitutivne seje odborov samoupravnih delavskih kontrol, se mi zdi primerno, da iz delegatskega gradiva za navedeno sejo, povzamem poročilo tov. Kobasičeve, ki v odgovoru na vprašanje povzema tudi bistvo vloge in načina delovanja samoupravne delavske kontrole na nivoju delovne organizacije, smiselno pa velja tudi za nivo temeljne organizacije:

Pristojnosti in način dela odbora samoupravne delavske kontrole delovne organizacije so določeni s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo, statutom delovne

organizacije in posebnim poslovnikom o delu odbora.

Za zagotovitev rednega delovanja odbora le-ta na prvi - konstitutivni seji sprejme program dela, ki predstavlja določen okvir in način delovanja odbora. Tako postane takšen program dela okvirni načrt za delo odbora, ki se nato realizira glede na aktualnost vprašanj oziroma glede na pobude za obravnavo določenih vprašanj.

Po programu dela so posamezni člani odbora še posebej zadolženi za spremljanje oziroma nadzorovanje posameznih področij dela odbora iz programa. Naloga tako zadolženih članov odbora je, da spremljajo določene zadeve iz programa in po potrebi dajejo pobude za obravnavo na seji odbora. Pri tem je treba poudariti, da člani odbora ne delujejo samostojno, ampak se odločitve odbora — **opozorila** veljavno spremljajo le na seji odbora.

Za pravilno opredelitev vloge odbora samoupravne delavske kontrole je treba še upoštevati, da delavci funkcijo samoupravne delavske kontrole uresničujejo:

- neposredno s pobudami samoupravnim organom za obravnavo določenih vprašanj;
- po delavskem svetu, ki v funkciji samoupravne delavske kontrole nadzoruje delo služb in izvršilnih organov;
- po posebnem organu — odboru samoupravne delavske kontrole, ki nadzoruje izvajanje samoupravnih splošnih aktov, sprejetih sklepov, uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi ter uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

Iz povedanega lahko zaključimo, da se redno preverjanje realizacije sprejetega programa dela odbora v bistvu realizira z organiziranjem sej za obravnavo posameznih področij. Specifičnost v položaju in s tem delovanju odbora glede na druge samoupravne organe je v tem, da se na dnevnem redu ne pojavljajo vprašanja, ki bi jih bilo potrebno obravnavati po „službeni dolžnosti“, to je na predlog strokovne službe, ampak je delo odbora v veliki meri odvisno od pobud iz okolja in od aktivnosti samih članov odbora. Razen tega pa ni zanemarljivo tudi dejstvo, da je aktivnost odbora odvisna tudi od tega, koliko nepravilnosti se pojavlja v okolju.

M. Š.

Vsaka nadura — ni prava „nadura“

Naši delavci, pa tudi upokojenci so bili s sredstvi javnega obveščanja seznanjeni z določenimi spremembami statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, pri čemer gre zlasti za spremembo določbe 21. člena statuta, ki ureja način vštevanja osebnega dohodka, ki so ga prejeli za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo) v pokojninsko osnovo. Doslej se je navedeni osebni dohodek pri odmeri pokojninske osnove tako upošteval, da je bil preračunan na poln delovni čas, po novem pa bo osebni dohodek za delo prek polnega delovnega časa všteti v pokojninsko osnovo v celoti, torej brez preračuna na poln delovni čas. Ta sprememba se nanaša tudi na že upokojene delavce, ki lahko zahtevajo ponovno odmero pokojnine, če so bili že ob upokojitvi upravičeni do vštetja osebnega dohodka za nadurno delo v pokojninsko osnovo, pa tudi tisti, ki so nadurno delo obvezno opravljali, pa jim osebnega dohodka iz tega naslova pri pokojninski osnovi niso upoštevali. Ti zahtevki se vlagajo na vseh enotah SPIZ, upravičenci pa morajo priložiti zahtevi ustrezno potrdilo temeljne organizacije, da so opravljali takšno obvezno nadurno delo.

Kot smo že navedli, pa tak način vštevanja osebnega dohodka v pokojninsko osnovo velja le za tisto nadurno delo, ko so bili delavci po zakonu dolžni delati dalj kot poln delovni čas in se tako delo šteje po samoupravnem splošnem aktu temeljne organizacije v skladu z Zakonom kot poseben delovni pogoji. Gre torej za nadurno delo, ki so ga opravili delavci v primerih, ki morajo biti v pravilniku o delovnih razmerjih točno določeni ter so bili to delo po zakonu dolžni opravljati. Tu gre predvsem za primere, ko je bilo nadurno delo potrebno zaradi elementarnih nesreč, ki prizadenejo delovno organizacijo, dalje za primere, ko je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, da se z nepretrganim delom prepreči kvarjenje surovin ali materiala in če splošni družbeni interes in narava dejavnosti terjajo, da se brez prekinitve opravijo določena dela oziroma naloge.

Ugotoviti moramo, da naši delavci niso opravljali nadurnega dela, ki bi ga bilo mogoče tretirati kot delo prek polnega delovnega časa, ki so ga bili po zakonu dolžni opravljati in ki se glede na primere, ki smo jih navedli, šteje kot poseben delovni pogoji. Zato naši delavci in upokojenci niso upravičeni do ponovne odmere pokojnine v skladu s spremenjeno določbo 21. člena statuta Skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v SR Sloveniji ter jim naša temeljne organizacije ne morejo izdati potrdil, da so opravljali delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ko bi se jim za nadurno delo prejeti osebni dohodek moral všteti v pokojninsko osnovo brez preračuna na poln delovni čas.

Nasprotno ravnanje temeljnih organizacij bi pomenilo kršenje zakonitih predpisov ter bi temeljne organizacije izpostavilo ukrepanju pristojnih državnih organov. Vse zainteresirane delavce in upokojence prosimo, da pojasnilo sprejmejo z razumevanjem, kajti njihovim zahtevkom za izdajo potrdil ne bo mogoče ugoditi.

F. VODE

smin Mujanovič, Vinko Perko, Enes Melič, Janez Jordan, Janko Javornik.

Izstopi: Ana Sampel (upok.), Bojan Kreže (spor.), Ljuban Pertot (upok.), Antonija Četrtič (upok.), Jože Urh (smrt), Ivan Marinček (spor.), Marta Novak (spor.), Ivanka Rugelj (upok.), Jožefa Ogrinc (upok.), Rahmana Rizgić (spor.), Robert Murko (JLA), Bruno Pirih (JLA).

TOZD LEPENKA TRŽIČ

Vstopi: Marko Zavelčina, Terezija Cizelj

Izstopi: Jožefa Primožič (upok.).

TOZD EMBALAŽNI SERVIS KOPER

Vstopi: Merza Selic

Izstopi: Romeo Martič (spor.).

TOZD TIKA TRBOVLJE

Vstopi: Andrej Ledinek, Marjan Dolinšek, Marko Senkiš

Izstopi: Metka Rajšek (spor.), Majda Živoder (spor.).

TOZD KARTONAŽA RAKEK

Vstopi: Milan Puntar

Izstopi: Nazif Ogršević (upok.)

TOZD JELPLAST KAMNA GORICA

Vstopi: /

Izstopi: Barbka Glavan (upok.)

TOZD SIGMA GORNJI MILANOVAC

Vstopi: Radovan Lazarevič, Radić Aleksić

Izstopi: /

TOZD KUVERTA LJUBLJANA

Vstopi: Marjan Pernarčič, Izidor Žvokelj

Izstopi: /

TOZD VALKARTON LOGATEC

Vstopi: Mirko Lukančič, Rado Pajfar

Izstopi: Andrej Marušič (spor.), Franc Rupnik (smrt)

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Vstopi: Janko Moser, Pavel Ocepek

Izstopi: Janez Sedej, Boris Kuralt, Slavko Skokić, Drago Milinović, Vida Vrhovec

V tozdu Papirna konfekcija ni bilo kadrovskih sprememb.

M. N.

Kadrovske spremembe v I. tromesečju 1986

Število zaposlenih se je povečalo

Koncem lanskega leta nas je bilo v 10 tozdih in delovni skupnosti skupnih služb zaposlenih 2214 delavcev. Številčno stanje koncem I. tromesečja letošnjega leta pa se je povečalo na

2224 delavcev, pri čemer je bila po tozdih in DSSS naslednja fluktuacija:

TOZD KARTONAŽNA LJUBLJANA

Vstopi: Mirko Parkelj, Drago Medenjak, Milka Pajič, Dušan Laknar, Ja-

Poškodbe pri delu v I. tromesečju 1986

Težjih poškodb ni bilo

31. 3. 1986 je bilo v DO KTL zaposlenih 2.224 delavcev, od katerih se je poškodovalo pri delu 32 delavcev — 20 na delu in 12 na poti.

Pri delu se je poškodoval vsak 70. delavec, na delu pa vsak 111. delavec. Vsak poškodovani delavec je bil po prečno odsoten z dela 16,3 delovnih

dni. Težjih poškodb ni bilo.

Če te podatke primerjamo s I. tromesečjem 1985 vidimo, da se je število poškodb pri delu zmanjšalo od 35 na 32 (za 8,3 %) izgubljenih delovnih dni za eno poškodbo, resnost poškodb pa povečala od 13,7 na 16,3.

Pogostnost poškodb pri delu se je zmanjšala od 1,56 % na 1,44 % (za 7,7 %) vseh delavcev.

Število poškodb na delu se je zmanjšalo od 25 na 20 (za 20 %), pogostnost pa od 1,21 % na 0,89 % (za 26 %).

Število poškodb na poti se je povečalo od 10 na 12 poškodb (za 20 %).

V štirih številčno najmočnejših tozdih je stanje naslednje:

V tozdu Kartonažna Ljubljana — se je od 729 delavcev poškodovalo na delu

10 delavcev. Poškodovan se je vsak 73. delavec. Vsak poškodovani je povprečno boloval 11,4 delovnih dni. V primerjavi s I. tromesečjem 1985 se je število poškodb na delu zmanjšalo od 13 na 10 poškodb (za 30 %), na poti pa povečalo od 0 na 3 poškodbe. Resnost poškodb na delu se je zmanjšala od 12,9 na 11,4 (za 11,6 %) izgubljenih delovnih dni za 1 poškodbo. Od vseh poškodovanih je bilo 7 žensk in 6 moških. Torej se je poškodovala 47. ženska in vsak 66. moški.

V tozdu Valkarton Logatec — so se od 398 delavcev poškodovali na delu

3 delavci. Poškodovan se je vsak 133. delavec. V primerjavi s I. tromesečjem 1985 se je število poškodb na delu zmanjšalo od 4 na 3 poškodbe (za 25 %) na poti pa povečalo od 2 na 3 poškodbe. Resnost poškodb na delu se je zmanjšala od 24,3 na 10,3 (za 57,6 %) izgubljenih delovnih dni za 1 poškodbo.

V tozdu Kartonaža Rakek — sta se od 238 delavcev poškodovala na delu 2 delavca. Poškodovan se je vsak 119. delavec. V primerjavi s I. tromesečjem 1985 se je število poškodb na delu zmanjšalo od 6 na 2 (za 67 %) po-

škodb. Resnost poškodb na delu se je zmanjšala od 7,7 na 7 (za 9 %) izgubljenih delovnih dni za 1 poškodbo. Število poškodb na poti pa se je povečalo od 2 na 4 poškodbe.

V tozdu Papirna konfekcija Ljubljana — sta se od 178 delavcev poškodovala na delu 2 delavca. Poškodovan se je vsak 89. delavec. V primerjavi s I. tromesečjem 1985 so se poškodbe na delu povečale od 1 na 2 poškodbi, poškodb na poti ni bilo.

V tozdu se je poškodoval vsak:

1. Valkarton vsak 133. delavec
2. Kartonaža vsak 119. delavec
3. Poprečje KTL vsak 111. delavec
4. Papirna konf. vsak 89. delavec
5. Kartonaža vsak 73. delavec
6. Tika vsak 57. delavec

Poprečno izgubljenih dni za 1 poškodbo:

del. dni	
1. Kartonaža	7

2. Papirna konf.	8
3. Valkarton	10,3
Poprečje KTL	10,6
4. Kartonaža	11,4
5. Tika	12,1

V tozdih Lepenka, Jelplast, Embalažni servis in Sigma ni bilo poškodb, v tozdu Kuverta ter DSSS pa je bila 1 poškodba na poti.

Od 32 poškodb pri delu so ugotovljeni vzroki poškodb naslednji:

1. Nepazljivost delavca, sodelavca 12 poškodb
2. Nezanesljiv, nesmotrn način dela 6 poškodb
3. Pomanjkljivosti na objektih, napravah 1 poškodba
4. Kršitev predpisov o varstvu pri delu 1 poškodba
5. Poškodbe na poti na delo, z dela, služb. poti 12 poškodb

J. KOPAČ

Drugi o naših sorodnih delovnih organizacijah (TELEKS št. 18 od 1. maja 1986)

Najtežje je premakniti stvari v glavi

Zgodba o gospodu Foksu in gospodih Noksu, Poksu in Kroksu ter o njihovih klobukih, s katerimi so zaradi preveč vnetega prilaganja tržnemu povpraševanju prišli na boben in v učbenike kot primer stihijske proizvodnje, je še kar znana.

Seveda, medtem so se zgodile po svetu velike reči, tudi pri nas že dolgo proizvajamo načrtno, oprti na ekonomsko vedo, in če kaj, potem se ne moremo pritoževati, da bi se še kdo skušal preveč vneto prilagoditi tržnemu povpraševanju. Nasprotno, navadno mora preteči veliko, veliko vode, preden proizvodnja odgovori na tržni izziv. Ko pa proizvodnja naposled steče, jo navadno zagradi neka neustavljiva vztrajnostna sila, da se kolesa vrtijo in vrtijo ter bi se rada tudi po petdesetih letih še kar vrtela kot nekoč, če tiste izdelke kdo potrebuje ali ne.

Zaradi popolnoma drugačne miselnosti od pravkar opisane smo se odpravili na obisk čez republiško mejo. V rovinjski Istragrafiki so se namreč pred časom, sredi udobne konjunktore, ne da bi jim tekla voda v grlo in ne da bi jih kdo silil, odrekli varni povprečnosti in si zastavili neprimerno bolj ambiciozne cilje: prilagoditi se merilom svetovnega trga. Že res, to so storili tudi mnogi drugi. Vendar tisto, kar ob današnjem sobesedniku zbujajo pozornost, je to, da so se v Rovinju lotili reorganizacije v času, ko jim je šlo dobro — in jim tega pravzaprav sploh ne bi bilo treba...

Gost rubrike: Bruno BRAJKOVIČ, dipl. ing. agronomije, direktor ISTRAGRAFIKE, Rovinj

— Veliko poguma je treba, da človek skoči s krova trdne barke v neznan morje. Tov. Brajkovič, kako ste se lahko odločili za tako velike spremembe, ko vam je šlo pravzaprav na vsej črti dobro?

„Po svoje je res, v svoji panogi smo pri vrhu — ampak ta vrh je jugoslovanski, to pa še ne pomeni, da veliko velja tudi v svetovnih razsežnostih. Govorim o kakovosti. In govorim o poslovni filozofiji. Dobro, imeli smo veliko dela, veliko kupcev, imeli smo razmeroma dobre osebne dohodke, tudi izvažali smo. Prav izvoz pa nam je pokazal, kje nas zmanjka in kje so še ogromne možnosti, ki jih dotlej nismo znali izkoristiti.“

— Kako bi se dalo te spremembe, ki ste si jih zamislili, strniti v nekaj stavkov?

„Predvsem gre za popolno predrugačenje gospodarskega razmišljanja. To je ključ. Pri nas v Jugoslaviji še vedno mislimo, da je najpomembnejše, čim več proizvajati, povečevati proizvodnjo v tonah in metrih. Pred očmi nam lebdi samo količina. Še vedno smo prepričani, več ko bomo proizvedli, več bomo zaslužili in bolje bomo živeli — le komercialna mora znati vse to prodati!! Jaz pa pravim, da to ni res: pred očmi moramo imeti najprej trg in na njem kupca, tega kupca moramo znati temeljito preštudirati, se mu prilagoditi, potem pa mu ponuditi tisto, kar ga bo očaralo in navdušilo.“

— V vašem primeru, ko gre za embalažo, v kateri naši dobri izvozniki izvažajo na konvertibilni trg, je embalaža bržkone enako pomembna kot vsebina?

„To v svetu že dolgo vedo. Pri nekaterih izdelkih je celo pomembnejša, saj se kupec dostikrat po embalaži odloči, kaj bo izbral v množici ponudbe. Zato pa mora biti vrhunska. Začeli smo iskati takšne kupce.“

— Iskati pri nas doma ali zunaj?

„Doma in zunaj. V naši embalaži izvažajo tudi vrsta slovenskih proizvajalcev (Rogaška Slatina, Gorenje, Krka, Ilirija, Zlatorog, itd.); zdaj na zunanji trgih nastopamo skupaj: ko se oni dogovarjajo za prodajo svojih izdelkov, se mi dogovarjamo za embalažo. Pri tem smo šli korak naprej in se z ameriškimi trgovci dogovarjamo še o embalaži za druge izdelke, ki jih kupujejo v drugih državah (češki kristal, belgijski ekonom-lonci, itd.). Možnosti so izredno velike, ker je ameriški trg ogromen.“

— Kaj je pri tem tisto, kar vam odpira, ali zapira vrata?

„Najprej absolutno prilaganje okusu. Potem kakovost. Potem roki. To je najpomembnejše. Nekje na koncu je potem cena. Ampak šele čisto na koncu.“

— Če vas prav razumem, mora cena ostati v sprejemljivih mejah, so pa te meje neprimerno širše kot pri masovni proizvodnji brez kakovosti?

„Povem vam, da dosegamo z novimi programi neprimerno boljše cene. Preden pa smo bili za to usposobljeni, smo morali, kot rečeno, postaviti na glavo vso dotedanjo proizvodno in komercialno filozofijo. Pospraviti smo morali z miselnostjo, da lahko delamo za vse enako.“

— Ali je bil skok v novo kakovost težaven? Vprašal bom drugače: ste se zavedali posledic, ki jih bo potegnili za seboj sprememba poslovne strategije?

Previdnosti pri delu ni nikoli dovolj

„Seveda brez tveganja ni velikih uspehov. Bili smo si na jasnem, kaj je tisto, čemu se odrekamo. Najprej smo morali napraviti selekcijo naročnikov; odrekli smo se nekaterim stalnim in velikim kupcem, ki so se zadovoljevali z manj zahtevno embalažo in niso imeli ambicij v smeri večje kakovosti. S tem smo že napravili tudi selekcijo proizvodnih programov, ostali so samo zahtevnejši. Sprememba proizvodnih programov pa je potegnila za seboj tudi uvajanje novih tehnologij.“

— Tako, zdajle zapuščava loge prijaznega filozofiranja in sva že na veliko bolj spolzkih tleh: za spremembe tehnologij je potreben denar. Ste ga imeli?

„Ne smete pozabiti, da smo bili močno podjetje. Imeli smo precej denarja na skladih. Torej smo bili finančno sposobni za revolucijo poslovne filozofije, v kateri smo videli trdnejšo perspektivo.“

— Oprostite, kdo ste bili tisti, ki ste to videli?

„Popolnoma sta me podpirala tehnični in komercialni direktor, torej oba najpomembnejša sektorja, od katerih je odvisen uspeh.“

— In kako je šlo spreminjanje filozofije potem naprej navzdol?

„Ni šlo brez težav. V naši socialistični družbi je težko zdržati pritiske, brž ko se pokažejo prve neugodne posledice, prestrukturiranja proizvodnje. Zaradi opuščanja starih programov nam je v letih 1981/83 proizvodnja občutno padla - za 40 odstotkov! Pred tem smo bili z osebnimi dohodki v občinskem vrhu, potem pa so nam plače naenkrat zdrknile za 30 odstotkov pod občinsko poprečje. Si predstavljate! Imeli smo sicer rezerve dohodka od prej, toda delavci so bili prizadeti, ker ni bilo

dela. Vse to je zahtevalo veliko pojasnjevanja, da moramo pač zdržati in da bo kmalu bolje.“

— Pa so vam verjeli?

„Bilo je na meji. Če ne bi bilo tolikšnega zaupanja od prej, ne bi šlo. Vedeli so, da nismo bili od leta 1972 nikoli v izgubi, da niso osebni dohodki nikoli padli, torej smo znali gospodariti. Ne vem pa, kako bi bilo, če bi jih kdo v hiši razburjal, če bi bilo samo nekaj prevročih glav, ki bi potegnile za seboj še druge. In zanesljivo ne bi šlo, če bi se neugodni gospodarski rezultati nadaljevali še eno leto. Potem bi bilo potrpežljivosti konec in bi počilo. No, vzpon novega proizvodnega programa se je začel leta 1984 in potem se je krivulja uspešnosti dvigala tudi v letu 1985. Zdaj lahko rečemo, da smo na konju. Osebni dohodki so spet v občinskem vrhu. Zdaj je vsem jasno, da smo se prav odločili.“

— Najbrž bi bilo prelepo, če bi lahko rekli, da je delo opravljeno?

„Skelet stoji. Zdaj se že jasno vidi, kam gremo. Trenutno smo pred četrto fazo posodabljanja; samo lani smo investirali okrog dva milijona dolarjev v novo opremo. Letos je na vrsti popolna računalniška priprava dela in dopolnitev tehnologije, s katero bomo pripravljene, da se lahko v trenutku prilagodimo kupcu. Glejte, za potrebe Mehanotehnike smo v zelo kratkem času kupili stroj v vrednosti 20 starih milijard, da smo se lahko čez noč prilagodili njihovim zahtevam za sodobnejšo embalažo za izdelke, ki potujejo v svet. To je tisto, o čemer sem govoril na začetku: kupca obravnavati individualno in mu ustreči. Drug pomemben korak smo napravili, ko smo začeli naročnikom dajati stroje za pakiranje v najem, tako da jih imajo v svoji

tovarni in odpade vmesna faza prevoza in posebnega pakiranja. Zdaj smo tik pred tem, da bomo lahko svojim kupcem ponudili popolni inženiring z vso potrebno strojno opremo za pakiranje, ki jo bomo izdelali pri nas doma."

— **Dovolite, kaj pomeni „izdelali pri nas doma?“ Ali to pomeni, da jo boste naročili pri drugih jugoslovanskih proizvajalcih, ali da jo boste izdelali v lastni hiši?**

„Doslej smo takšne stroje uvažali, zdaj pa smo že sami izdelali prototip; do konca leta bomo napravili le enega ali dva, prihodnje leto pa naj bi začeli z redno proizvodnjo takšnih strojev v novi tovarni."

— **Ali se ne bo to teplo z dosedanja dejavnostjo, saj se podajate na povsem novo področje kovinsko predelovalne industrije?**

„Prej bi rekel, da bo našo osnovno dejavnost dopolnjevalo, čeprav je res, da bodo potrebni drugačni kadri. Tu je tudi področje elektronike, ki ga ne bomo sami razvijali; že sodelujemo z Inštitutom Jožefa Štefana in z nekaterimi manjšimi zasebnimi skupinami strokovnjakov za računalništvo in mikroprocesorje. V Jugoslaviji smo v pogledu sistema avtomatskega pakiranja namreč še čisto na začetku, tu imam v mislih vso tehnološko linijo, od oblikovanja škatle, vlaganja izdelkov vanjo, zapiranja, avtomatskega pakiranja v skupine in palete, vključujoč tudi robotizacijo, ki se je ni ne bo mogoče ogniti. S tem, da kupcu ponudimo vso to tehnologijo, ga bomo še bolj privezali nase, saj bo pri nas naročal potrebno embalažo."

— **Spet se moram povrniti k vaši začetni misli o spreminjanju poslovne filozofije: kako daleč ste s to miselno revolucijo prodrli navzdol?**

„Lahko rečemo, da je načelno utrta pot nekemu splošnemu prepričanju, da je treba misliti drugače. Pri vsakdanjih nalogah se pa takoj zatakne. Ni dovolj svežih pogledov, ni dovolj inovacij, ljudje so prehitro zadovoljni s tistim, kar znajo napraviti. Kako boste, na primer, prepričali mojstra, da bi se dalo kaj bolje napraviti, ko pa je globoko prepričan, da je tisto, kar na-

pravi, najboljše? Zato moramo fotolite še vedno naročati v Trstu, čeprav jih znamo napraviti tudi v domači hiši."

— **Tega ne razumem: znate jih napraviti, a jih ne. Zakaj jih ne?**

„Ker jih ne znamo napraviti zadosti hitro. Mi jih znamo napraviti za vse enako. Vsak trg pa ima svojski okus. V komerciali že poznamo ta okus, ne pozna pa ga proizvodnja, vsaj ne takoj v prvem poskusu. Pri nas se napravi tako, kot je nam všeč, ne kot je kupcu. Potem je treba to popravljati, napraviti nove poskusne odtise in spet popravljati — časa pa ni. Pride, denimo, ameriški komercialni direktor in reče: čez 30 dni gre ladja, do takrat mora biti blago zapakirano in v kontejnerjih. Zato pogosto sodelujemo s tujimi oblikovalci, ki znajo zelo hitro zadeti pravo."

— **So ovire tehničnega značaja, nimate zadosti dobre opreme?**

„Ne gre za opremo, ovira tiči predvsem v glavi!"

Dobro, ali vsaj z domačimi materiali ni težav, jih je zadosti?

„Materiali so, tudi zadosti jih je, kakovost pa je nikakršna. To velja kar nasploh za vse, za karton, za embalažni papir, za barve ..."

— **Gre v tem pogledu vsaj kaj na bolje? Je čutiti premik naprej?**

„Mislim, da gremo nazaj in da se kakovost slabša. Pred nekaj leti je bila boljša."

— **Verjetno tudi te proizvajalce tepeljo uvozne omejitve substane?**

„Verjetno. Samo, iz nekvalitetnih materialov se ne da napraviti dobrih končnih izdelkov — ali pa je za to potrebno neprimerno več časa in potem kasnimo. Dostikrat si pomagamo, kot vemo in znamo — tudi tako, da v komerciali zavestno ne prevzamemo vsega dela, ki bi ga lahko, da si tako pustimo zadosti časovne rezerve in si zaradi rokov ne napravimo poslovnega renomeja."

— **Ali občutite kakšne negativne posledice novega deviznega sistema?**

„Občutimo. Naša poslovna prilagodljivost se je zmanjšala, bolj smo ovirani, fleksibilnost je manjša. Tudi pri na-

ših dobaviteljnih v tujini je ugled že nekoliko okrnjen, ker banka ne plačuje redno računov. Zgodilo se je že, da se nismo upali prevzeti manjših količin nujno potrebnega materiala, ker nismo vedeli, če ga bomo lahko plačali. Če bo šlo tako naprej oziroma če ne bo hitro drugače, se bo tudi naš izvoz v ZDA in na druge zahodne trge zmanjšal. Zaradi padanja vrednosti dolarja se že tako zmanjšuje tudi akumulativnost. Vse to ni dobro. Izvoznikom bi bilo treba prav zdaj omogočiti, da povečujejo izvoz in tako zagotovijo večji dotok nujno potrebnih deviz, ne pa da izvoz zmanjšujejo. Tako bo deviz še manj."

— **Še poslednjič nazaj k vaši poslovni filozofiji: ali imate dovolj strokovnih kadrov zanjo?**

„Imamo zadosti inženirjev in tudi drugih strokovnih kadrov, saj jih stalno štipendiram. Vendar, imamo jih zadosti po številu in po kvalifikacijah — ne pa po mišljenju in kreativnosti!! Od petnajstih grafičnih inženirjev bo morda eden sposoben za vodilno mesto. To je ljudem težko pojasniti, še težje je to dokazati."

— **Jih vsaj materialno lahko zadosti stimulirate?**

„Stimulacija je jugoslovanska: v celoti — da, posamezno — ne. Tistega, ki največ prispeva in je najbolj kreativen, ne nagradimo zadosti."

— **Ker ga ne morete, ne znate, ali nečete?**

„Saj poznate naša stališča: vse je treba objektivno izmeriti. Vse je treba zapisati in vnaprej predvideti, toliko točk bomo dali za diplomu, toliko za leta, toliko za normo ... Kako pa naj nagradimo človeka za to, ker zna dobro razmišljati, ker se pri njemu nič ne zatakne in zna v pravem trenutku prav reagirati? Kako naj stimuliramo sodelavca za to, ker se lahko na njega 100-odstotno zanesem, ker ni površen in nič ne pozabi, ker vsako stvar trikrat preveri, da ne pride s kupci do nespo razumov? Kako to izmeriti, s čim izmeriti in kdo bo to izmeril?"

— **Logično bi bilo, da bi dal odgovor njegov predpostavljani.**

„Ha! V tem grmu tiči zajec! Ali je za to pooblaščen? Ni. On sicer pozna ljudi in bi mogel oceniti vrednost njihovega dela, vendar te pravice nima. Takoj bi trčili v problem medčloveških odnosov."

— **Z drugimi besedami, v ideologijo in politiko.**

„Tako je. Zato lahko napredujemo le kot team, vsi prispevamo, vsi smo nagrajeni, vendar še zdaleč ne skladno s tem, koliko kdo resnično prispeva k napredku. Žal, v našem ekonomskem sistemu za nadpovprečno ustvarjalne ljudi ni prostora, še najmanj v sistemu nagrajevanja. Mi znamo meriti elabore, ki jih človek napiše, pa tone papirja in kvalifikacije in normo in kar je še hitro oprijemljivega, popolnoma nemočni pa stojimo pred dejstvom, da nekdo zna hitro razumeti, nekdo pa ne, nekdo pravilno razmisli in takoj ustrezno ukrepa, nekdo drug pa ne. Tu se za nas začne čista mistika, kako to ločevati. Sicer pa poznate, zakaj imamo pred tovarnami vratarje? Da nam čuvajo delovna mesta ..."

Sklepno razmišljanje:

Res, najtežje je premakniti stvari v glavi. Današnji gost rubrike je postregel s prepričljivimi dokazi iz svoje delovne organizacije, da je res tako, a vendarle, tam so „stvari“ le začeli premikati in to se jim že obrestuje: od leta 1981, ko so se lotili sprememb, se je dohodek povečal za desetkrat in prav tako se je za desetkrat povečal ustvarjeni dohodek na zaposlenega!! Torej dokaz, da se kljub vsem težavam spleča premikati stvari v glavi. Žal pa se to premikanje stvari v glavi neha ob tovarniški ograji. Onstran nje se začena rezervat, v katerem je lažje premakniti slona, kot spremeniti nekatera načela. Dokler ne bomo tudi tam zunaj začeli bolj pogumno premikati vsaj tiste stvari v glavi, zaradi katerih nas glava že pošteno boli, bo vse to premikanje v proizvodnji sicer hvaljevredno, a bo ostajalo, žal, le na pol poti.

Milan Maver

7. tradicionalno srečanje OFFSET : PRIPRAVA za prehodni pokal

Senožeti, 10. maja, igrišče Wembley, vreme sončno, teren primeren za igro, gledalcev 50. Sodnika Dušan Jerman in Mirko Plaznik.

Strelci: 1 : 0 Kerekeš, 1 : 1 Bakovnik (avtogol), 2 : 1 Đekanović, 2 : 2 Bizjak, 2 : 3 Sladič, 3 : 3 Turšič, 3 : 4 Bizjak, 4 : 4 Semenič (avtogol), 5 : 4 Turšič.

Tekma se je začela z majhno zamudo, ker ni bilo sodnika Mirka Plaznika, zaradi česar smo se morali dogovoriti, da sodi tekmo Dušan Jerman. V prvih desetih minutah sta moštvi igrali bolj na sredini igrišča in zato tudi ni bilo pravih priložnosti za gol. V deseti minuti pa je padel prvi gol. Dosegel ga je Kerekeš po lepem samostojnem predoru. Kmalu za tem malo neroveze v obrambi „offseta“ in 1 : 1 avtogol Bakovnika. Do konca prvega polčasa sta

bila dosežena še dva zadetka 2 : 2 in to je bil tudi rezultat prvega polčasa. Po krajšem počitku in okrepcilu smo nadaljevali tekmo. Drugi polčas je sodil Mirko Plaznik. Kmalu na začetku drugega polčasa, je Sladič povedel „pripravo“ v vodstvo s 3 : 2. Velikega veselja v vrstah „priprave“ pa je bilo kmalu konec. 3 : 3 Turšič z lepim strelom od daleč. Napaka golmana Učakarja, ki je izpustil žogo in Bizjaku ni bilo težko potisniti žoge v mrežo 4 : 3. Tekma se je že bližala koncu, ko je žoga nesrečno zadela Semeniča in avtogol 4 : 4. Ko smo že vsi mislili, da se bo tekma končala neodločeno, je Turšič dosegel svoj drugi gol in postavil končni izid tekme.

Pohvaliti gre vse igralce, ki so se v taki vročini tako srčno borili. Rezultat

Ekipi vsakoletnih srečanj v malem nogometu — ekipa offset

.....in ekipa priprave

tekme je bil zelo tesen, kar pa se mora ekipa „priprave“ zahvaliti izredno razpoloženemu golmanu Škrliju. Izjave po tekmi: oba selektorja Pirc in Jerman sta bila zadovoljna in dejala, da takšne lepe in fair tekme še ni bilo. Veselo razpoloženje po tekmi je trajalo še dolgo popoldne ob dobri hrani in pijači. Na koncu se lepo zahvaljujemo vsem,

ki so nam omogočili in pomagali pripraviti prijeten piknik. Zahvala tudi domačinu iz Senožeč Tinetu Dragarju za pomoč pri peki in postrežbi ter nogometni sekciji Senožeti za pripravo igrišča. Nasvidenje naslednje leto — upam v večjem številu!

Andrej Bakovnik

Zakaj ne bomo sodelovali na letnih športnih igrah papirničarjev?

V mesecu juniju bodo letne športne igre papirničarjev, že XXVII. po vrsti. Čeprav smo bili leta in leta udeleženci primerjanja svojih športnih zmgljivosti z ekipami sorodnih delovnih organizacij, se letos, vsaj danes 23. 5. 1986 vse tako kaže, ne bomo prikazali na otvoritveni slovesnosti.

Razlog neudeležbe ni v tem, da nas prireditelj ne bi povabil ali pa da ne bi imeli primernih ekip, problem je drugje. Vse splošno znano je, da se tekmovalne ekipe med seboj po videzu ločijo. Ekipe zastopajo barve svojih kolektivov in se oblečejo v drese, ki jih krasijo znak njihovega kolektiva.

Naša dekleta in fantje imajo, sicer že kar nekaj let stare majice, hlačke in nekaj izpranih trenirk, ampak vsa ta oprema je označena z vso paleto oznak Kartonažne tovarne Ljubljana. Ne da so oznake različne, tudi neusklajene so z novo vizuelno podobo, ki smo jo sprejeli in zapisali v preteklem letu.

Dekletom in fantom ne bi bilo nerodno nastopati v teh oblekah in skrbno zakrpanih majicah in trenirkah, ne niso tako fini. Nerodno pa jim verjetno bo ob vprašanjih ali predstavljajo

KTL, industrijo papirja in embalaže n. sol. o. ali Kartonažno tovarno Ljubljana ali pa celo le nekatere posamezne temeljne organizacije. Ker so dokaj iznajdljivi, bi na to vprašanje že našli kakšen, sicer za lase privlečen odgovor. Bojim pa se, da na naslednje vprašanje ne bodo mogli ali pa ne bodo želeli odgovoriti:

„Kako, da delovna organizacija, ki lahko na ta enoinisti sejem v tujino pošlje preko 50 strokovnjakov, ne more zbrati sredstev za nakup majic, hlačk in trenirk ter jih opremiti s svojim novim znakom?“

Pa še eno hudo vprašanje jim lahko zastavimo: „Ali vlogo za nakup majic, hlačk in trenirk že več kot mesec dni rešuje taisti odbor, ki je zavrnil udeležbo na seminarju na temo o nagrajevanju strokovni delavki.“

V izogib zardevanju na takšna in podobna vprašanja predlagam predvidenim udeležencem športnih iger papirničarjev, da se te tradicionalne športne prireditve ne udeležijo.

D. V.

Namesto „škrtala“ — škart satira

V neki znani tovarni, če že ne v svetu, pa vsaj v ožji domovini, so se že dolgo tega opredelili, da bodo šli v korak z razvojem. Ker seveda takrat samoupravljanje še ni bilo tako razvito, se je sam direktor žrtvoval in to skoraj dobesedno, da je to modro odločitev speljal v življenje. Glede na to, da sem bil takrat še mlad in me zadeve v fabriki niso brigale več kot toliko, sem tudi sam s ploskanjem na občnih zborih, tako kot drugi delavci, pozdravljal direktorjeve čustvene izlive, kaj vse bo naredil s podjetjem. Ne vem zakaj, toda v takih prilikah sem se nehote vedno spomnil na tisti vic, ko grede jugoslovanski strokovnjaki v Afriko...

Da je pa naš direktor pameten človek, v to seveda ni dvomil nihče. Da bi samo videli koliko kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih planov, ki imajo mimogrede, vsak približno decimeter debeline, je dal izdelati raznim zasebnim inštitucijam, ker sam zaradi prezaposlenosti, niti smernice ni mogel zastaviti. Ja, pa da ne pozabim, tu so še razni elaborati, mikro, mezo in makroorganizacije, katerih vsebina je celo prekašala ureditev vrhunsko uspešnih podjetij v svetu.

Morate mi priznati, če hoče človek vse to držati v glavi, kot naš direktor, da po inteligenci prekaša že samega Einsteina. Zatorej smo ga vsi občudovali. Malo nas je sicer motilo, da so bile plače po plačilu teh umotvorov znatno nižje kot sicer (dobro, da takrat še nismo znali računati inflacije), smo se pa zavedali, da žrtve morajo biti, kot nam je večkrat dejal direktor, ki tudi ni nikoli pozabil pridodati: „Kako je bilo včasih!“

Da zna dobro gospodariti, smo mu verjeli tudi zato, ker je kljub znižani plači, to se pravi z manj denarja, ob takih prilikah vedno zamenjal svoj avto (zaljubljen je bil v mercedese) ali nabavil kaj drugega, o čemer navadni občani še vedeli nismo, da taka stvar sploh obstoja.

Če mu je kdo od delavcev (ta verjetno ni bil trezen) kdaj to omenil, je zadevo brez razburjanja obrnil tako, da je treba čim več potovati po svetu in to z odprtimi očmi, ter vse koristne stvari prenesti v našo tovarno. Taisti delavec je po taki obrazložitvi že pozabil, da ga je pravzaprav vprašal za privatne stvari. No, v glavnem, posledica vseh teh razgovorov je bila, da je tovarniški delavski svet sprejel sklep o potovanjih (poslovnih seveda) v tujino. Odločitev o koristnosti, številu in vrsti takih obiskov pa je prepustil v presojo direktorju, ki mu tako ni bilo treba za „vsako malenkost“ sklicevati organov upravljanja. V tem času se je tudi situacija z menoj malo spremenila. Zaradi tega, ker sem večkrat stegnil jezik, ko ga morda ne bi bilo treba, so me ustoličili za mladinskega funkcionarja. Takrat sem morda še mislil, da zaradi mojega vzornega delovanja, sedaj pa se mi vedno bolj dozdeva, da zaradi tega, ker sem imel s tem zvezane roke, saj nisem mogel več kritizirati, ker bi s tem degradiral sam sebe, oziroma svoje (ne)delo in nemoč. No kljub temu sem enkrat, bolj mimogrede, omenil, da sklep o poslovnih potovanjih v tujino ni najbolj posrečena zadeva. Priznati moram, da sem bil kar malo v strahu, kaj bo rekel direktor, no mislil sem si, če ne bo hujšega,

še umreti ne bo treba. Zato sem bil izredno presenečen, ko me je neki dan dal poklicati v svojo pisarno, kjer me je že čakala kava, pa tudi nekaj močnejšega (slivovka Pleterje) nisem odklonil. Po uvodnem razgovoru mi je omenil, da je v Nemčiji (zahodni) sem, na katerem je izredno veliko zanimivih zadev in da se mu zdi zelo primerno, da bi si ga ogledali. Glede na to, da sem jaz velik tovarniški potencial ne bi bilo narobe, da si ga greva skupaj ogledati. Moram reči, da sem bil frapiran, saj sem od tega poziva pričakoval vse kaj drugega. Seveda sem brez razmisleka sprejel ponujeno šanso, kar so predhodno izjavljene besede, kar dobro delovale na moje samoljubje.

Še po nekaj kozarčkih pijače mi je direktor začel odkrivati plan potovanja. Najprej sva se „dogovorila“, da greva z njegovim avtomobilom, ker bo cenejše kakor, da greva z avionom ali pa, da naju pelje šofer s službenim avtom. Moram reči, da sem ga še bolj občudoval, ker tako štedi fabriški denar, čeprav mi je bilo malo žal, da se ne bom prvič v življenju peljal z avionom. Potem, mi je začel razlagati, kako je vse drago v Nemčiji in da dnevniice, ki jih bova dobila (v DM seveda) ne zadostujejo niti za dobro kosilo, kje pa je še vse drugo, zato bo za vsakega dvignil pet dnevnic, čeprav bova v tujini samo tri dni, pa še tako bo treba dati kar precej iz lastnega žepa. No tega se ravno nisem najbolj razveselil, toda, če se direktor toliko žrtvuje za tovarno, bom pa še jaz reskiral nekaj milijončkov, sem si mislil. Ker sva se že o vsem pogovorila, sva spila še en kozarček za srečno potovanje, nakar sem se poslovil, ter prilično okajen zapustil direktorjevo pisarno.

Čas, ki mi je ostal do potovanja, sem izkoristil za nabavo deviz, ter sestavljanju spiska kaj vse moram kupiti tako zase, kot za familio in prijatelje. Se tudi razume, da sem v tovarni intenzivno študiral strokovno literaturo s področja naše panoge, da se ne bi v kakšnih razgovorih osramotil, pa še direktorja pbleg sebe. Malo me je sicer skrbelo, da ne znam nemško, pa saj tudi direktor ne zna vseh jezikov sem si mislil, pa je dal že pol sveta „skozi“.

Prišel je težko pričakovani dan, ko sem se vsedel v direktorjev „merdžo“ in sva krenila v smeri via Nemčija. Ker sem se prvič peljal v takem avtu, se mi je res zdelo, da sem v avionu, če pomislim kako me boljijo vse kosti, ko se z mojim fičkom peljem na kakšni daljši relaciji. Sama vožnja je bila res v redu in z nekaj pristankov sva proti večeru prispela v mesto sejma, le to me je motilo, da je direktorju denarnica „zamerznila“ v žepu, ko je bilo treba plačati tisto, kar sva pila v obcestnih motelih.

Za prenočišče mi je izbral nek hotel v centru mesta — sam pa mi je razložil, da bo prespal pri prijateljih, toda me bo naslednji dan okrog 9. ure prišel iskat, da si bova šla ogledat sejem. Bil sem kar malo užaljen, ker me je tako pustil in me ni vzel s seboj, pa tudi skrbelo me je, kako se bom zmenil z receptorjem, itd. ... saj nisem znal jezika. Ne bi opisoval vseh peripetij okrog prenočitve, ker me še danes boljijo roke od silnega „govorenja“. V glavnem, drugi dan sem že pol ure

pred dogovorom stal pred hotelom in čakal direktorja.

Prišel je s krepko urico zamude in to s taksijem in z obrazložitvijo, da je šel pozno spat v prilično veselem stanju, pa tudi sicer bo taksist hitreje prišel na sejem kot, če bi vozil on, ker ne pozna poti. Lahko rečem, da me je sam sejem impresioniral, le to me je motilo, da ni imel nič skupnega s stroji, ki jih rabimo za našo proizvodnjo. To sem že hotel reči direktorju, pa sem se ugriznil v jezik, ker bi mi sigurno rekel, da ne znam oceniti stvari, ki bi bile dalekosežno potrebne naši tovarni. Tako sem si ogledoval razno video tehniko, pa hišne računalnike in druge stvari, ki bi bile primerne za moj privatni nakup. Po „štantih“ sem pobral tudi nekaj literature, še največ tiste, kjer je bila poleg razstavnega predmeta fotografirana še kakšna pomankljivo oblečena manekenka. Zgodaj popoldan sva zaključila z ogledom sejma, seveda me je direktor opozoril na vrsto koristnih zadev, ki naj bi bile primerne za našo tovarno (svoje mnenje sem že povedal) in da bom tako doma tudi povedal. Potem sva se odpeljala na kosilo, kjer sva se dogovorila, da bova preostali del dneva in cel naslednji dan porabila (vsak zase seveda) za nakup drobnarij, itd. . .

Verjemite mi, takega „šopinga“ verjetno ne bom imel nikoli več. Kupil sem vse stvari po seznamu, ki sem ga sestavil doma, pa še nekaj brezveznih stvari, kot so porniči itd. . . Stvari sploh niso bile drage, tako, da sem porabil samo dnevnic, in nekaj malega deviz iz svojega žepa. Poleg vsega sem si dobro ogledal mesto ter njegove kultur-

ne znamenitosti in za povrh vsega še nek seksi film. Če dobro pomislim, dejansko ni bilo slabo, da sem prišel na sejem, na katerega sem mimogrede tako in tako že pozabil, saj lepšega in koristnejšega izleta v življenju še nisem imel.

Naslednji večer, točno po dogovoru, je prišel direktor v moj hotel in me povabil na nočno krokanje, kot neke vrste poslovnega večera. Se razume, da sem se odjavil v hotelu, medtem, ko sem iz sobe znosil stvari v avto, pa je direktor uredil vse potrebno s potrdili za povračilo stroškov bivanja. Kako je za sebe pridobil potrdilo še danes ne vem, zase sem bil kar zadovoljen, saj je bila na potrdilu večja cifra od dejanske, ki sem jo plačal. Se razume, da mi je na to temo direktor zopet držal učno uro o tem, kakšna izguba in težava je tak obisk sejmov v tujini. Mimogrede moram še povedati, da skoraj ne bi prepoznal njegovega merdžota, tako je bil nekam spremenjen. Na zunaj se je svetil kot nov, znotraj je bil pa dejansko nov. O tej ugotovitvi sem bil tiho, čeprav sem kar videl direktorja, kakšen izgovor je pripravljaval, če bi bil jaz le preveč radoveden, ker pa on mene ni vprašal za vsebino mojih potovalk (Elesse, kupljenih pred nekaj urami), sem bil tudi sam tiho.

Nočnega življenja v tem zahodnem mestu ni moč opisati — treba ga je pač doživeti. Res, da je prilično drago, je pa enkratno. Pri nas sem bil v marsikaterem baru, pa diskaču, itd. . . toda kaj takega še nisem videl. V neki ustanovi „samo za moške“ je bilo „ludo“. Verjemite mi, da že prej nisem bil rasist, toda od te noči naprej prise-

gam na bratstvo različnih ras, posebno, če je to bratstvo potrebno izkazati nežnejšemu spolu v črno beli tehniki. Naslednji dan, ko sva se z direktorjem vračala proti domu, sem spoznal kruto resnico njegovega stalnega pripovedovanja, kako so obiski sejmov v tujini težavni (mislil sem, da bom od utrujenosti, zaspanosti in glavobola umrl) in dragi (tudi za „radensko“ nisem imel več denarja). Poleg tega me je skrbelo še carina, toda, kot se je pokazalo neupravičeno, ker je kar direktor sam opravil vse potrebne formalnosti, čemur je lepo pripomogel čudovit komplet značk, ki jih je morda dobil od nekega poslovnega partnerja.

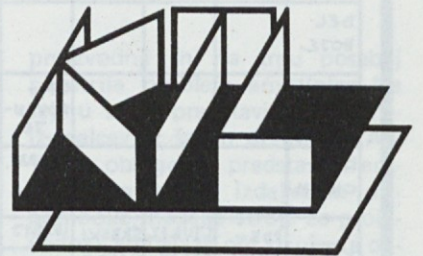
Še danes, nekaj let je že minilo od avanture imenovane „obisk sejma v tujini“, me večkrat zapeče vest. Zakaj, presodite sami, lahko pa si pomagata s taistim odstavkom, ko so me izbrali za mladinskega funkcionarja. Ja, pa da ne pozabim, medtem smo dobili novega direktorja (stari je šel v zaslužjen pokoj). V tujino se pa še vedno hodi, jaz sicer ne, ker se pač ne vklapljam dobro v novo strukturo. Verjemite mi, da zaradi tega nisem prav nič jezen, kot verjetno mislijo nekateri, boli pa me, da od teh silnih obiskov nismo uspeli na novo izdelati niti enega samega proizvoda, kaj šele, da bi posodobili samo tehnologijo in organizacijo proizvodnje. Sicer se o tem večkrat poluradno pogovarjamo toda začudo, „folk“ bolj verjame (to, da bi se v današnjih časih še bal, ne verjamem) pravljicam, katero sem opisal, kot realnemu stanju. Morda, pravim morda, se bo še našel kakšen mlad človek, ki

bo znal sešteti stroške potovanja v tujino in dokazal, da niso manjši od stroškov za sindikalni izlet vseh zaposlenih v naši tovarni. Lahko pa, da se bo kdo tudi vprašal, zakaj prejema tako majhen regres za prepotreben oddih v času svojega dopusta, tako za sebe kot svoje otroke, ki mimogrede ne zadošča niti za en sladolep na dan.

Pa še nekaj, ko danes poslušam govorjenje na opisano temo, ki ga izvaja individualni poslovodni organ ali celo kolektivni, mi gre na bruhanje, kajti ne morem se upreti misli, oprostite naslednjem izrazu, da imajo prav ti ljudje veliko zaslug, da gre ta čudovita dežela v „megleno prihodnost“, zato bi se jih mogli čimprej rešiti; kajti alternative ni, saj (naj mi bo zopet oproščeno) neumen ali pa pokvarjen človek, lahko je pa tudi „samo“ karierist, ne more in ne bi smel voditi kakršno koli združbo.

P.S. Kakršna koli primerjava in podobnost ni potrebna, ker so dogodki izmišljeni.

F. U.

Nagradna križanka

Za izžrebane pravilne rešitve nagradne križanke v Glasilu KTL št. 5/86 — maj — bodo reševalci prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada	1.600 din
2. nagrada	1.000 din
3. nagrada	800 din
4. nagrada	600 din
5. nagrada	400 din

Rešitev križanke oddajte osebno ali jo pošljite po pošti z oznako NAGRADNA KRIŽANKA na naslov:

KTL — DG samoupravne zadeve in informiranje, 61000 Ljubljana, Čufarjeva 16

najkasneje do 10. julija 1986.

Uredništvo

Ugankarski slovarček

AALTO	Alvar, rojen 1898, svetovno znani finski arhitekt
AHO	Juhani, pravo ime Johanes Brofeld, Finski pisatelj r. 1861 + 1921, začetnik modernega fin. realizma
AISNE	levi pritok reke Oise v Franciji, dol. 280 km
ENIJ	Quintus Ennius, 239—169 pr.n.š. Eden najstarejših latinskih pesnikov
KEASONG	mesto v sev. Koreji,

NILSSON	center stare korejske kulture
PARANGAL	Birgit, švedska operna solistka
RETORIK	sistem mnogih trnkov na vrvcu, za lov morskih rib
TRAMONTANA	govornik pri st. Grkih in Rimljanih
TRIAS	hladen veter v Italiji in jugosl. Primorju
	najstarejša doba sred. veka geološke zgodovine zemlje
	Javno žrebanje praznične nagradne križanke smo izvedli v torek, 20. maja 1986, po končani okrogli mizi tako, da so izvedli žrebanje prisotni delavci temeljnih organizacij. Med 114 poslani rešitvami so s pravilno rešitvijo imeli srečo pri žrebu:

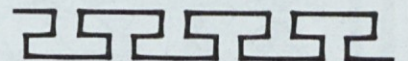
1. nagrada	JESIH Tanja	DSSS
2. nagrada	ZAPUŠEK Marina	DSSS
3. nagrada	KMET Branka	DSSS
4. nagrada	SLOBEC Stane	DSSS
5. nagrada	KLINC Zalka	DSSS
6. nagrada	ANDRIČ Zorica	DSSS

Morda katerega izmed reševalcev preseneča, da so imeli srečo samo delavci DSSS, toda naj le omenim, da so bili izžrebani tudi reševalci tozdov, toda so zaradi napak v rešitvah izpadli.

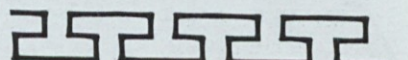
Rešitev praznične nagradne križanke št. 4/86

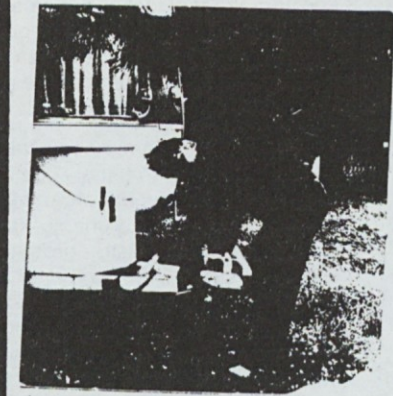
Vodoravno:

Angloameričanka, korespondiranje, Ava, Lange, R, ER, nedra, tečaj, PLO, tlak, talk, uta, OF, Ac, Nonsens, ska, srebro, Ivana, stator, volumn, jeka, ME, in, RK, ona, aroma, L, karantena, BT, ŠN, Te, sobarica, gad, oaza, pagat, ataka, Ota, D, aspirator, eta, Indija, forint, linj, stoli, jata, nuja, tun, the, ar, aei, ser, reagent, Capri, Evropa, mlaka, SNZ, Ašoka, AJ, RR, tobak, karp, rabat, radius, Arizona, Ide, Au, AR, rtič, anilin, Conakry, IA, rezalec, AVON, Aetij, Enn, Jaka, Dan mladosti, AN, N, Tab, VU, Ioka, dan, slepec, oddelek, ice, ES, EE, arak, Scila, Parlov, BO, zalet, armada, as.

Po mnenju sekretariata za informacije v izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, z dne 6.6.1979, je Glasilo Kartonažne tovarne Ljubljana, na podlagi 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33-316/72) oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

PRITR- DIL- NICA	KAOR- OVAJA	PREDI- VALZEC PTUJA	UROŠ OCVIRE	HOMER- JEVA POSAST	TEŽA EMBA- LAŽE	KAR- JE VMES	POSLE- DICA PRETIRA NEGA VĚVAN. HRANE PIRNAT NIKO	DVO- JINA	ŽAST	OROŽJE ZA PRE- BADANJE	DRŽAVA V AFRIKI	ZEMLJIN SATEL- LIT	SKAND. M. IME	MATERI. ZA METLE	PRIPR. ZA SEKANJE
									HRVAŠ. NESTO						
ZLATO			Ž. IME												
DANE JARC			VRAST, NA GLAVI NESTOV SALMAC				LITER. KEMIČ. ELEM.							SPAN. SPOLNIK VIHAR	
GORA NAD OPATJO					NOGOM. KLUB KRAJ. EKUP.			Ž. GLAS MATEM. ZNAK				ORGAN VIDA SIDRA			
TURŠKA GOSTIL- NA				DEL NOGE SIFINA OKONG.							KRANJ			LATIN. PESNIK VENNIUS	MLINSKI ŽLEB
AVSTR. SMU- ČAR	ŠVED. PEVKA SOGLA- SNIK									DOMAČE M. IME	ORAN- ŽADA			VRSTA BARVE NOT	

KTL MESTO DOBA, VARILO DOMAČA
V APRIKI V VEK NA SO- ŽIVAL
DISČE OŠE

NOBELIJ PRIMOR.
MESTO V VETER
KOREJI STARA
LADJA

FINAN- ČNIK					VINKO GROS NIKO TIRC			KTL	ROKO- HITREC PTICA PEVKA						
PREBIV. APA- TINA									JAPON. BORIL. VEŠČINA					LTUD. PRITR- DILNICA	
DEL HOJE					DEŽAVA V INDIJI NIZ TRNKOV				DEL VOZA OKREPE PIJAČA						
FINSKI PISAT. /TUKANI/				OPI- SOVAN- TE		DEL OBRA- ZA	PIVSKI VZKLIK KRAJ PRI LJUBLJ.				ARHIT. ATEL- ŠEK			KRAD- LJIVEC	
KAR- CINOM				POKRAT. V GRČIJI							ARAB. ŽREBEC IZMEN- JAVA				
KTL	PUS- TINJA	LJUBEZ. PESNI- ŠTVO	SRBSKI ČASO- PIS	IRIDIJ GRUBEN		OBUVA- LO ZA NOGO									
DELAV- KA V PRAVNIO					GREGOR STRNIŠA		PEVEC MARTIN	DUŠIK GOZDNA ŽIVAL							
TROPSKI VIHAR					CIRKUS. UMETNIK	ŠTEFAN OREL	DELAV. SVET PETER GRAH		METER. ČUFAR TONE		PLUTA	KTL			
ŠATO														GLAVNI ŠTEVNIK	
ČOPIČ TOMAŽ			KTL	KTL											
TUJ DVOGLA- SNIK		ENAKA SOGLAS	Ž. PEV. GLAS OSKAR TUŠAR			SRH. Ž. IME	MATRIJ 17		VOJNI ZLOČI- NEC ANDRIJA						
VKLO- PITEV						NEZNAN KA V MATEM.		SPREM- LJEVAL. OGNJA	JAPON. POLITIK HIROBUMI					NIKELJ SKAND. BOFOVI	
FINSKI ARHIT. /ALVAR/						SREDA									MAKAR- SKA

KAČA V RĤH VZĤOD TOVARNA SRH.
NAOČAR V SVICI SVIČI VZĤOD TESTE- INJ
NIN NAČA
ORKA

NE- MOČNOST																		
ITALIJ. KAMION						ŽENSKO IME	GREGOR URŠIČ	ANCONA	ANTE VRHUNC- IVAN					LETNI GOZDNI POSEK	NAČA OBRAM.	GEOLOŠ. DOBA ZEMLJE	PRIDK OISE	MESTO NA PŠ- MANU
ČIS- TOČA									POVRŠ. MERA									
MORSKI ZATOK														GOVOR- NIK JAPON. M. IME				
GOET- HEJEVA MATI							OLGA KOŠIR	REKA NA KOPERS- KEA PANEVO										
VĤOD																		
NAPAD										GLAS- BENI POJEM								
										MAKED. KOLO					KTL	SELEN		IZDELAL ZUPANČIČ MATIJAŽ

GLASILO KTL – INDUSTRIJE PAPIRIJE IN EMBALAŽE LJUBLJANA, IZDAJA DELAVSKI SVET DO KTL V NAKLADI 2500 IZVODOV; IZHAJA MESEČNO; UREJA UREDNIŠKI ODBOR: DARKO DENIŠA – PREDSEDNIK, ANITA ALBREHT NAM. PREDSEDNIKA IN ČLANI: TONE PRAŠNIKAR, MARTIN JELNIKAR, JOŽIČA BERNARD, DRAGO VIDEMŠEK, TER GLAVNI, ODGOVORNI UREDNIK MILAN SEME; TISK KTL – TOZD TIKI TRBOVLJE, UREDNIŠTVO: INFORMIRANJE DELAVCEV KTL LJUBLJANA, ČUFARJEVA 16, TELEFON: 316 - 922 INT. 208